

PIBOVIA

GRAIUL DÂMBOVIȚEI

REVISTA CORPULUI DIDACTIC PRIMAR DIN JUDEȚUL DÂMBOVIȚA

==== SUB AUSPICIILE ASOCIAȚIEI JUDEȚENE ====

APARE LUNAR

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA REVIZORATUL ȘCOLAR TÂRGOVIȘTE

Comitetul de redacție

Alex. Luca, Președ. Asociaț. Invăț. D-vița

Gh. Atanasiu, Direct. Șc. Normale

M. O. Stan, profesor

I. Negoescu „

I. Apostolescu Insp. Sanitar

Gh. Ionescu, Reviz. Școlar

Gh. Bucurică, membru în comit. centr. al Asoc. Graie

Redactor, D. I. Platan-Văcărești

Un exemplar 15 lei

S U M A R :

1) Problema Invierii	Pr. Dr. C. Nițescu
2) ...Și ce de oameni zăpăciți!...	G. M. Vlădescu.
3) Viorica (Nuvelă)	I. C. Vissarion
4) Lectura particulară în școala primară	Lilica M. Stan
5) În ajunul Sf. Paști	I. G. Mareș
6) Textul complet al condamnării lui Isus la moarte	Traian Barbescu
7) Eterna controversă (fragment din romanul $2+1=4$)	Silvian Lorin
8) Căminul s'a gătit de bal	Iosif C. Dumitrescu
9) O viață pilduitoare	Luca Paul
10) În ei, ne stă speranța!	D. I. Platon
11) Jocurile copiilor ca element național și ca mijloc pentru cunoaștere individualității	Florin Stănică
12) Gânduri de Primăvară	I. Butăroiu—Târgoviște
13) Pedepșa primită din punct de vedere psihanalitică	Vasile Popescu
14) Thomas Masaryk	Marin Gh. Ilie
15) Părțile practice ale legii obligativității învăț. primar	I. N. Cojanu
16) Învățătorul Butcă Mateescu († 1916*)	Nicolae D. Pătrașcu
17) «Psihologia copilului de oraș»	Florin Stănică
18) Ce material intuitiv întrebuițăm la Geografie?	P. I. D.
19) Programul de activitate al «Cercului de studii» al învățătorilor T-viște	
20) Diverse	
-

PROBLEMA INVIERII *)

«Iar dacă Chrisos n'a înviat, zadarnică este credința voastră»
(I Corint XV, 17).

Învierea Domnului este temelia creștinismului. Contra acestei temelii, s'au dat cele mai grozave atacuri, din timpurile primare ale creștinismului. De aci, o fantezie în sisteme, o ușurătate în argumentare și-un arbitrar în concluzii, cari ulmesc.

Vom lua pe rând, toate ipotezele cari s'au făcut în jurul acestui mare miracol, pentru ca discutându-le, să putem trage cele mai obiective concluzii. Și să se știe: Toate atacurile s'au îndreptat în jurul mormântului aflat gol și în jurul arătărilor Mântuitorului, după înviere.

Astfel a luat naștere *ipoteza înșelăciunii* și a *morții aparente*, în cece privește aflarea mormântului gol și *ipotezele, vizionar subiectivă și vizionar obiectivă*, pentru arătările Mântuitorului.

Le vom discuta pe rând, cu variantele lor.

I. *Ipoteza înșelăciunii*. a) Aflarea mormântului gol se datorește faptului, că *trupul Mântuitorului a fost furat de Apostoli*.

Susținătorii acestei ipoteze sunt: I Cărturarii și fariseii! *Iată unii din strejeri venind în oraș au spus arhierilor toate cele ce s'au jăcut. Atunci ei adunându-se împreună cu băttânii și fiind sfat-au dat bani din destul ostașilor, zicând: Spuneți că ucenicii lui, venind noaptea, l-au furat, pe când noi dormeam. Iar de se va auzi aceasta la procurator, noi îl vom îndupleca și pe voi jări grijă vă vom face. Ei luară arginții și făcând precum i-au înodătat. Și s'a răspândit vorba aceasta între Iudei, până în ziua de azi.*

(Matei XXVIII 11—15). Această acuzație a fost întrebuințată și de dușmanii păgâni, ca Porfirie, Celsus și mai apoi și de Iulian Apostolul. A fost reluată de enciclopediștii francezi în frunte cu Voltaire, de deștii englezi în frunte cu Cherburg și de raționaliștii germani, Relmarus, Telner și Einhorn.

Relmarus în Fragmente Wolfenbütlice, susține că Iisus a fost om politic periculos, prins la vreme, condamnat, iar apostolii i-au furat trupul.

a) *Iisus furat de Arhierii*. De teamă ca să nu se facă pelerinaj la mormânt și prin aceasta să fie o perpetuă iritare și încurcătură, Arhierii au ascuns trupul. Este susținerea lui Renan și A. Reville în „*Jesus de Nazareth*”.

a) *Iisus furat de Pilat*. Dându-și seamă că s'a pripit în a condamna și executa pe Iisus, care era animatorul național al Iudeilor, Pilat li ascunde trupul, ca să nu se adune la mormânt toți naționaliștii Iudei, să conspire și să înceapă un războiu civil.

Este susținerea evreului N. Notovici, dovedită ca falsă, în opera: „*Viața Sf. Iisus, celui mai bun dintre fiilii omenești*”.— (Prețins manuscris budist, găsit de Notovici la M-rea Hlmiș, lângă orașul Le). Totul s'a dovedit ulterior că e un fals grosolan.

— Cam acestea au fost variantele ipotezei înșelăciunii.

Să le discutăm: 1. *Apostolii au furat trupul*. Ca să se admită aceasta, trebuie ca Apostolii

*) Toate revistele, ca și întreaga presă, scot numere festive cu ocazia Învierii Domnului.

Pentru «*Oracolul Dâmboviței*», vom căuta, cu această ocazie, să punem Problema Învierii, fundamental creștină, față în față, cu atitudinea-raționalismului filosofic și științific. (Spicluiri dintr'o comunicare făcută de Cercul de Studii al profesorilor din Târgoviște).

să fi fost destul de fini, ca să conceapă un astfel de plan atât de complicat, destul de nebuni a spera în succes, destul de îndrăsneți, pentru a se aventura cu atâta risc și pentru a lansa în plin Ierusalim predica lor, a cărei bază era o falsă înviere.

Ținându-se socoteală însă de simplitatea lor, de descurajarea lor, nu se poate a admite această ipoteză. Cum adică, ei au părăsit pe cel viu, ca să se expună pentru un cadavru? Chiar Petru, cel mai iute dintre ei, s'a lepădat de El și acum să-și expună viața lor pentru ce? și pentru cine? Hotărât că nu. Și încă o întrebare: De unde știu soldații că Apostolii au furat trupul. Că sau au dormit și atunci nu știu cine l-a furat, sau au stat de veghe și atunci nu se fura. Las la oparte că admitând, prin imposibil, că Apostolii au furat trupul, atunci rost au giulgiurile și mahrama, care s'au găsit în în mormânt. Să admitem, că Apostolii s'au strecurat până la groapă, au dat piatra la oparte, au intrat înăuntru fără a fi simțiți. Ce era mai rațional decât să caute să dispară cât mai repede cu cadavru cu tot. Ei nu fac așa. Stau pe îndelete și desfac giulgiurile și numai după acela pleacă cu trupul.—Ce rost au toate acestea? Minte sănătoasă nu poate admite această ipoteză, când se știe că Apostolii erau așa de infricșați, că stau cu toți laolaltă, cu ușile inculate.—Să nu se uite cum s'au răspândit Apostolii, la prinderea Mântuitorului.

II. *Iisus furat de Arhierei sau de Pilat.* Oricare ar fi fost motivul furtului, hotărât că îndată după ce Apostolii au început să anunțe învierea, el ar fi putut să-i demaște ca șarlatani, arătând trupul furat.

Să nu uităm că lucrurile acestea se petrec, începând de Duminică dimineață. Care este atitudinea Arhiereilor?—„Atunci mergând căpetenia cu servii, l-au adus în sinedriu. Si i-a întrebat arhiereul, zicând: Au nu v'am oprit aspru, ca să nu învățați într'acest nume? Și iacă, ați umplut Ierusalimul cu învățătura voastră și vreți să aduceți asupra noastră sângele acestui om.—Atuncea Petru și ceilalți apostoli răspunzând au zis: Judecați voi, dacă nu trebuie a asculta pre Dumnezeu mai mult decât pre oameni.

Dumnezeul părinților noștri a sculat pe Iisus, pe care voi l-ați omorât, spânzurându-l pe lemn....

și noi suntem martori de lucrurile acestea... Iar ei auzind acestea se infurără și se sfătuiau să-i omoare. Atunci sculându-se un Fariseu în sinedriu, anume Gamaliel, învățător de lege, onorat de tot poporul, a poruncit ca să dea pe Apostoli puțin timp afară. Și le-a zis: Bărbați Israeliti luați-vă de seamă cu privire la acești oameni, ceea ce vreți să le faceți... „Feriți-vă de acești oameni și să-i lăsați; că acest plan sau acest lucru, de va fi dela oameni, se va nimici. Dar de este dela Dumnezeu, nu-l veți putea răsturna. Feriți-vă dară ca nucumva să vă aflați luptători și contra lui Dumnezeu.

Și s'au învoit; și chiamând pe Apostolii și biciuindu-i, i-au oprit să mai vorbească în numele lui Iisus; și l-au lăsat. (Fapt. Apert, V 26—40).

Iată atitudinea Arhiereilor. Iar în ceea ce privește pe Pilat,—cunoscută fiind îngâmfarea romană, hotărât că dacă ar fi purtat el trupul,—văzând că se răspândește învierea Lui, l-ar fi arătat, ca să dovedească și mai mult disprețul meritat, pe care poporul roman îl purta celui iudeu.—N'a făcut-o nici el și nici n'avea de unde s'o facă. Putea însă să facă altceva: să cerceteze pe soldați și să afle adevărul. Mai ales că vedem, că atunci când Petru scapă în mod minunat din închisoare, Irod a cercetat pe soldații păzitori, omorându-i.—Pilat n'a făcut-o, Arhiereii având tot interesul să mușamalizeze totul, sa ascundă Adevărul.

II. MOARTEA APARENTĂ

Căzând într'o sincopă, asemănătoare morții, Iisus s'a reîntors la viață, sub influența răcoarei din mormânt și a plecat în Fenicia, unde a trăit ascuns. (Bunsen) Sau, Iisus deșteptându-se a plecat în Betania, unde a trăit sub ocrotirea devotaților săi. (Schleimacher)—Iisus vindecat a expinatat această situație sau că a fost înlocuit cu altul pe Cruce (Venturini).—Iisus a scăpat dela moarte, mituindu-se autoritățile romane (Gfrörer) iar această comedie a fost aranjată între Iisus și Luca medicul (Bahrtdt). Totul n'a fost decât o moarte aparentă. Trupul lui Iisus a rezistat răstignirii, împunsătura din coaste n'a fost mortală. Așa că nu poate fi vorba de-o înviere, ci de-o revenire. (Paulus).

Iată ipoteza morții aparente în totată goliciunea ei.

A admite această ipoteză, înseamnă să considerăm pe Apostoll prea stupizi, pentru a accepta sau a inventa o astfel de explicație a propovăduirilor lor despre înviere.

Fariseii în toată ura lor către Iisus, nu și-au luat el toate măsurile, ca să nu fie păcăliți? Ba au mers până acolo, că și după îngroparea Lui, nu erau liniștiți. S'au dus la Pilat zicând: „Ne am adus aminte că înșelătorul acela, pe când era viu, a zis: După trei zile mă voi scula. Deci dă ordin ca să se întărească mormântul, ca năcumva venind discipolii lui noaptea, să-l fure și să zică poporului că s'a sculat din morți; căci va fi atunci rătăcirea cea din urmă, mai rea ca cea dintâiu. Zis-a lor Pilat: Aveți custodie; mergeți de întăriți cum știți. Iar el mergând, au întărit mormântul, sigilând piatra și întărind custodia. (Matei XXVII 62—66). Dar dacă a fost o moarte aparentă cum putea un om, care a fost biciuit, răstignit, uns cu aromate și îmbălsămat, îngropat și stând în groapă peste 30 de ore, cum putea acest om prăpădit peste măsură, revenindu-și să dea piatra depe mormânt la o parte și în aceeași zi să se arate Mariei Magdalena, (Marcu XVI—9—11, Ioan XX 11—18) lui Luca și Cleopa în drum spre Emaus, (Marcu XVII 12—13, Luca XXIV 13—35) lui Petru, (Luca XXIV, 34) tuturor ucenicilor, afară de Toma (Marcu XVI 14—20, Luca XXIV 36—51, Ioan XX 19—25) și încă ceva: Dece Fariseii n'au pus mâna pe El, după înviere, ca să-L demaște? Căci Iisus s'a arătat și'n Ierusalim și Galileea. Mai mult: Cine poate suspecta Personalitatea lui Iisus, înaltul Lui Caracter, ca să se admită că intenționat i-a înșelat și pe această înșelăciune s'a fundat Creștinismul?

Din aceste două ipoteze, reiese clar că în mormântul deșert în care a fost pus Iisus, își găsesc moartea toate teoriile negative, în problema învierii.

Ipotezele, vizionar subiective și vizionar obiective.

I. Toate arătările Mântuitorului după înviere, nu se datoresc decât halucinațiilor avute de Apostoli. Ucenicii nu puteau admite eșecul total al învățătorului lor, cu atât mai mult, cu cât chiar Vechiul Testament le sugera învierea. Câțiva credincioși exaltați, mai ales femei, crezură că revăd pe Cel care-L plângeau. De aci, toate arătările Mântuitorului n'au fost decât

viziuni subiective. Ba ceva mai mult: Apostoll stând închiși de frica iudeilor, erau înfricoșați peste măsură. Orice șgomot li se părea cine știe ce. O scârțăitură de geam și unuia dintre ei, li s'a părut că aude cuvântul „shalom” — pace vouă.— Atât a trebuit ca halucinația să-l cuprindă pe toți și să fie convinși că a apărut învățătorul. (Renan „Les Apôtres”). — Exact ca și cu arătarea de pe drumul Damascului, care se datorește luptei de conștiință a lui Pavel, (Strauss „Das Leben Jesu”) unul trăsnet venit din senin și frigurilor, stărilor lui nervoase. (Renan, Holsten).—Totul nu se reduce decât unor stări excepționale de exaltare și halucinație. — Aceasta-l ipoteza vizionară subiectivă.

II. Arătările Mântuitorului au fost „Telegrama din cer, necesară omenerii”, (Th. Keim „Geschichte Jesu von Nazara”), căci viziunile Apostollilor au avut ceva pozitiv, real: Influența binefăcătoare a Celui învlat din morți cu Duhul. El simțeau atingerea harismatică a spiritului Mântuitorului, în sufletele lor. Viziunile lor provocate de harul divin, sunt identice cu aparițiile vizibile ale sufletelor. Aceste apariții au creat în ucenici convingerea că El este viu, cu sufletul și-și continuă viața în lăcașurile cerești. Așa că Iisus n'a înviat cu trupul ci numai cu spiritul, iar arătările se datoresc acțiunii harismatice a acestui spirit.—Iată ipoteza vizionar obiectivă. Susținătorii acestei ipoteze, în afară de Keim, sunt: Fichte, (Vermischte Schriften zur Philosophie. Theologie und Ethik), Weiss, (Das Leben Jesu) Menegoz, Lotze, Schenkel, Seidel etc.

Să le discutăm. Mai întâi, o mică lămurire: Halucinația este alterarea mentalității și presupune o patologie fiziologică, o alterație mai ales a autocriticii.—Ea poate fi de trei feluri: I, Acuasmă (se aude ceva vorbind) II Fonemă (sunete) III. Verbală (vocea cuiva), după cum spune Dr. Obreja.

Se poată vorbi de stări patologice la Apostoli? Oamenii aceia sănătoși, trăiți pe marginele apelor și ocupându-se cu pescăritul, muncind din greu și controlând totul, sunt cu toții bolnavi de nervi, exaltați și au halucinații? Primesc ei totul prin sugestie? Hotărât că nu. Cazul lui Toma este destul de edificativ. Nici ceilalți ucenici nu cred la început, nici pe Magdalena, nici pe Luca și Cleopa și nu le vine, să creadă, nici când le-apare Mântuitorul. Cre-

deau că văd Duh. (Luca XXIV. 37) „Pentru ce sunteți turburați și pentru ce se sue gânduri în inimile voastre? Vedeți mâinele și picioarele mele, că Insu-mi eu sunt. Pipăiți-mă și vedeți că spiritul nu are carne și oase, precum vedeți că eu am. Și acestea zicând, le-a arătat mâinile și picioarele. Și încă necrezând ei de bucurie și mirându-se, le-a zis: Aveți aici ceva de mâncare? Iar ei i-au dat o parte de pește fript și dintr'un fagure de miere. Și luând-le, a mâncat înaintea lor”. Luca XXIV 38—43).

Astfel se explică credința fermă a Apostolilor în învierea corporală a Mântuitorului. Li s-au arătat vre-o vedenie, vre-o fantomă? Dar e lucru bine stabilit că arătările Mântuitorului au fost vizibile, auditive și palpabile, ceea ce nu se întâmpla cu fenomenile telepatice. Și iată de ce: I. Fantomele devin palpabile, numai ele atingând pe cel care le percepe. Mântuitorul a fost El pipăit. III. Fenomenile telepatice nu sunt complexe: Văz, auz, pipăit. Arătările Mântuitorului au îndeplinit toate aceste condițiuni. III. Fenomenile complexe colective sunt imposibile.—Mântuitorul s'a arătat, nu numai Apostolilor, dar chiar la cinci sute de oameni, de-odată: „După aceea s'a arătat la mai mult decât cinci sute de frați odată: din care cei mai mulți trăesc până acum, iar unii au și adormit”. (1 Cor. XV. 6).

IV. Persoanele cari percep, n'au convingerea în realitatea fenomenului apărut. După dispariția lui, își dau seama că au avut o vedenie. Apostolii n'au avut niciodată vre-o îndolală în învierea Domnului.

Cu această siguranță au pornit în lumea largă, propovăduind și învățând toate neamurile și punând temelia Creștinismului.

Putem spune, în concluzie, că toate atacurile care s'au dat până acum contra Învierii, n'au putut rezista unei critici serioase și obiective.

Iară salutul creștinesc din ziua de Paști: „Cristos a înviat—Adevărat a înviat”—cuprinde în sine Adevărul, celei mai mari minuni, făcute asupra Sa, de Mântuitorul nostru Iisus Christos.

PR. DR. C. NIȚECU

T-VIȘTE, 19. IV. 1936.

Bibliografie: La Résurrection de Jésus.—M. Jacquier et Bourchany.

Jésus Crist est-il ressuscité — Chauvin.

Apologétique—de Boulanger și de Gaston Rabeau.

Le probleme de la Résurrection du Crist.—Pierre Calland.

Jésus Messie — Pinard de la Boullaye.

De la dignité du Christianisme et de l'indignité des Chrétiens de Nicolas Berdiaeff.

Jésus devant la science — Dr. Emile Vêrut.

Apologétique Chretienne — A. Moulard & P. Vincent.

Esprit et Liberté — Nicolas Berdiaeff.

(In afară de operele citate în lucrare).

...și ce de oameni zăpăciți!..*)

Gazetarul Gheorghe Căuș se plimba energic și se ținea cu amândouă mâinile de cap. Era așa cum nu-l văzuse niciodată judecătorul de instrucție, care-l privea stăruiitor prin ochelarii lui legați în a r.

— Nu, dragul meu, îi zise magistratul. N'ai dreptate. Orice-ai spune, legile își împlinesc

un rol puternic; ele alcătuiesc un fel de dig de care se lovesc și se sparg toate încercările individului de a strica ordinea și echilibrul social, cari, bune sau rele, întregi sau relative, trăiesc totuși.

— Dar înțelege odată, pentru Dumnezeu, că tocmai recunoașterea acestui adevăr mă exasperează! Știu, că dacă n'ar fi legi, „societatea s'ar nărui sub puhoiul răului liber deslănțuit!” Siguranța omului și a avutului său, n'ar mai exista! Dar lucrul care mă scoate din fire este lipsa unei asistențe și a unui principiu de reparațiune! Omul se dezvoltă într'un mediu infect, iar dacă se infectează, numai el rămâne vinovat! Ii iei atunci și-l bagi la pușcărie pentru o lună, două sau un an. Pedepsa pretinde că răscumpără delictul. Prin executarea ei, omul și-a achitat toate datoriile! Și-a plătit polița, cu dobândă mare, indiferent c'a rămas fără pantalonii! Și este elementar

*) Capitol din romanul «Republica Disperațiilor», care va apărea în «Săptămâna Cărții»

să ști că din moment ce nu ești dator, nimeni nu te mai poate socoti datornic. Dumneavoastră, magistrații, judecați foarte drept, din punctul dumneavoastră de vedere. „Așa spune legea, așa faci! După cum d-ta ai făcut aceea ce legea nu-ți dă voie!” Perfect! Recunosc, sunt gata să plătesc oalele sparte. Și le plătesc. Dar vezi că din momentul acela toate oalele sunt sparte și le plătesc mereu, și nici o lege nu mă ia în brațe, să mă ocrotească, să mă refacă pentru mine și pentru societate. Sunt liber să-mi sparg capul, dar mai cu seamă să mi-l spargă alții. Și apoi, aceea ce pe mine mă scoate din fire, este contradicția, anormalia sau dacă vrei, imoralitatea celor două morale cari se bat cap în cap. Pentru-că una spune: este rău, pervers, denaturat, orice părinte, orice frate, orice om care nu face tot ce-i este cu putință pentru ai lui. Dar iată, legea nu-i dă voie să fure, deși în momentul acela nu-i era cu putință altceva! Il ia și-l strânge de gât! Bine. Așa cere ordinea și echilibrul de care vorbești. Dar mai este o morală care spune cam așa este rău, pervers, denaturat, orice om care refuză să facă bine altuia atunci când îl poate face... În ce lege e încadrat acest delict de refuz?

Judecătorul se ridică enervat.

— Revii la tema d-tale favorită: neindurarea.

— Pentru că nouă zecimi din tot ce se face rău în lume și cade sub pedeapsa legilor d-tale, se datorește numai neindurării, ingraturii și lipsei de conștiință, cari nu cad sub prevederile niciunui cod!

— D-ta ești un zăpăcit, în zise Tătaru. Vrei să ridici un sentiment la rang de concepție și să reduci un principiu la proporțiile unei jucării...

— Ah! ah! ah! țipă Căuș prinzându-se iar cu mâinile de cap. Dar am tăgăduit eu vreodată că sunt un zăpăcit? Omule dragă, dar aceasta este singura mea idee clară! Sunt un zăpăcit! Totuși imi este imposibil să nu recunosc în același timp că toată lumea este zăpăcită! Și mă exasperează gândul că dacă fiecare om și-ar recunoaște zăpăceala, ar începe domnia binelui adevărat! Pentru-că în definitiv, ce vreau eu? Un bine, nu mai bine! Cum se poate ajunge la el? Nu știu! Caut mereu; găsesc ici-colo câte o indicație, pe care o răcnesc în urechile surzilor și-o flutur în fața orbilor! Asta faci! Și-i prea puțin, după cum e ridicul de puțin aceea ce faci d-ta, și legile d-tale, și toate tribunalele și curțile, cu oameni îmbrăcați în robe, ca la teatru, cari sunt tot oameni, tot bieți oameni, slabi, neputincioși, striviți sub greutatea unor îndatoriri incomode, absurde, sau cum zici d-ta, zăpăciti! Da, asta-i adevărul! Suntem zăpăciți, cu toții, și odioși pentru că ne credem cu stea în frunte! Suntem niște descreerați! Ne avârcolim, urlăm, stropim cu noroiu în tot ce e frumos și bun, dar mai ales improvcăm ocară

înspre om, aceeași mfnuno a firii care nu vrea să înțeleagă că perfecțiunea lui începe dela conștiința imperfecțiunii! D-ta te miri, pentru-că meseria d-tale e să transcrii textele legilor, să el din ele atâtea grame și să combini o mixtură pe care o crezi infailibilă. Și ești mulțumit, pentru-că 'n conștiința d-tale crezi că-ți implinești datoria, chiar când bolnavul moare, cum a murit omul din strada Antim! Ah, și-ai făcut datorial Ce frumos e!”

După plecarea gazetarului, magistratul rămase iar pe gânduri. «Da, da, își zise el clătănând capul. «De câte ori îl văd, nu-mi pot reține convingerea că bietul om are capul plin cu gârgăuni! Ba de multe ori mi se pare că 'n țesta gazetarului fierbe un vulcan, care aruncă și împoașcă toate sfărâmaturile din adâncurile lui aprinse!... Cine știe ce vierme o fi rozând și la temelie lui sufletească. Și-l inebunește, de nu mai știe nici ce vrea, nici ce-i trebuie! El aruncă vorbele cum îi vin în minte, necernute, necontrolate, și te roagă cu ochii în lacrimi să te ostenești puțin, să cauți, să le răscolești, pentru-că trebuie să găsești în acest moloz și câteva boabe de aur curat! El nu știe nimic, și spune că nu știe, dar că vrea să știe! Și cere ca toată lumea să recunoască, la fel, că știe prea puțin în raport cu multul ce-i trebuie! Am zis eu bine: e-un zăpăcit, cași bietul Borodlul!»

Își aminti de fostul căpitan țarist, care-i povestise erii, la cafeneaua acela din Gabroveni, vechea și banala tragedie a refugiaților ruși, a refugiaților de pretutindeni, a oamenilor de arădăcinași, aruncași pe toate țărnișurile, osândiți să-și infiripe o viață neverosimilă, cu totul alta decât viața lor adevărată... Omul cu părul hălăciugă, îi vorbise mult despre viața de-acolo, din Petrograd, din Moacova, din Charcov sau Kiev... Despre anii lui tineri, despre iubirile lui inflăcărâte, despre o Katie blondă și suavă, despre muzică și despre dans!...

În intreruperi de tuse, aprinzându-și mereu țigara pe care-o mozolea în gura puștie de dilați, strângându-și nervos degetele murdare, cu unghile netăiate, epava imperială rusă zugrăvise zăpăcit, caș! Căuș, haosul în care a lunecat și sfârșitul care-l așteaptă! Abuzurile de alcool, de eter, de morfină și opium, al căror miros pătrunzător se desprindea din toată ființa lui, îl rodeau și-l doborau cu încetul, dar sigur, sub porunca unei fatalități împotriva căreia nici nu încerca să lupte! Plângea și se jelua în gura mare, de-l auzea toată cafeneaua, și-și smulgea părul, și-l blestema pe cel cari i-au sfărâmat viața, lui și altor sute de mii și milioane de oameni, rostogoliți, cași ei, pe povârnișul peirei.

Cine era visovat de toate astea? Niciun om, niciunul, pentru-că toți sunt nebuni, și toți cred că sunt cuminți! Lumea asta, dela un capăt la

aktul, nu este decât un balamuc, o imensă câmpie mortuară deasupra căreia sîfîite disperarea! Un tatar, pe scena cărui mișcă uniformele, și robele, și sutanele; uade strălucesc sulțele, crucile și spânzuratările; unde cel mai nebun conduc pe nebuni, unde oamenii își acot singuri mâselele ca să le dea lacrimile, și și trag singuri palme ca să simtă fierbințeala rușinii!

Judecătorul își întrerupe gândurile, pentru că trebuia să cerceteze ~~un caz~~. Doarul din fața lui vorbea de o crimă... O crimă a unuia biet omorât dintr'o mahala îndepărtată... Omorâse un blagher...

Era un om încă tânăr, mic și alab, cu umerii obrăzilor leșiți, cu figura palidă și ochii arși ea de friguri. Tataru nu-și putea închipui cum a putut mâna aceasta de om, să omoare, când el însuși pare pe jumătate mort? Din ce pasiune și-a sorbit puterile? Ce pornire lăuntrică i-a îndemnat să ridice brațul? Și pentru ce?

Declarațiile din dosar ale »criminalului» nu lămureau nimic. »L-am omorât pentru că mi-a prins căinele și n'a vrut să-l dea drumul!» E cu putință ca cineva să omoare un om pentru un câine? Ia să vedem. Ia să-l ascultăm...

Omul își povestea la prava încet, aproape plângând.

— Il aveam de câteva luni... Il găsisem pe un maldan, mort de foame și răios. Mi era drag pentru că se jucau copiii cu el... Și pentru că bătea din coadă, tare bucuros, când mă vedea... Așa sunt eu... Să nu râdeți de mine... Dar ține la câini ca la oameni... Și n'zluia acela, era cu mine, la stradă... Vorbeam cu cineva și n'am băgat de

acumă că via hingherii... Și-am auzit odată un achemat, și când mi-am întors capul, l-am văzut sbătându-se în laț!... Mi s'au întunecat ochii...

— Și pe urmă?

— Pe urmă, m'am repezit la hingher și l-am rugat să-l dea drumul! Dar el stătea cu prăjina în aus, iar căinele se zbătea ca un pește la undiță...

— Mai departe!

— Ce să vă spun? Căinele se zbătea, iar hingherul râdea... Numai pentru că râdea, mi-am leșit din minți! De ce să râdă? Acum, eu sunt un om prost, dar știu că și hingherul are un stăpân care-l poruncește ce să facă. Și pe care trebuie să-l asculte. Și că nu-l putea da drumul căinelui... Dar de ce să râdă? Asta a fost, domnule judecător, și-acum, văd și eu c'am greșit. Dar ce să fac? De ce să râdă?

Judecătorul Ion Tataru îl privi lung.

— Și cum ai dat? Te văd slab de tot...

— Slab, domnule judecător, pentru că nu-s sănătos... dar atunci... știu eu? Nu știu! M'am pomenit lovind! Dar să mă tăiați în bucăți, nu știu cu ce am dat!

Și stăpînindu-și plînsul, omul își repetă nedumerirea:

— Știu, asta era meseria lui: să prindă câinii. Dar de ce să râdă?

G. M. VLADESCU

(LAUREAT AL PREMIULUI FEMINA
PARIS ȘI S. BOR. ROM.)

VIORICA

(NOVELA)

DE I. C. VISSARION

Viorica păzea cele zece—două-spre-zece oi ale lor.

Zăvoial de pe malul Argeșului, în mare parte lăstar, suflat de un vânt ușor, părea că sorbește în șoapte prin frunzele verzii, cu domul argintiu, ale ploșului. Oile Viorichii, răspândite prin lăstarul rar, pășteau iarba crescută prin stușuri, iar unele, cele încă actuale și cu lână mare, de

zăduf băgau capul în câte un stul, sau una printre picioarele altuia, și rămăneau acolo nemiscate, cu capul în jos, bătând doar din câte un picior, când le nșepa câte o muscă.

Cerul era senin și albastru. Soarele de Mal, ridicându-se la prânz, începea să dogorească și încindea nisipul gălbui de pe lăta matcă a Argeșului, pilaă mal toată de nisip, de pietriș colorat

și de pietre mai mari, cari cu toată rostogolirea lor dela munte până aci, tot nu sfârșiseră a se măcina în pletriș și nisip.

Viorica, suită în vârful unui anin mai înalt și cu frunze mai groase și mai stufoase decât ale altora, se uita pe deasupra lăstarului, se legăna într’o parte și în alta cu vârful mlădios al aninului și cerceta cu ochii malul de dincolo al apei, unde se auziseră două împușcături una după alta. Știa ea de ce se uita pe malul de dincolo și bănuia și cine putea să fie cel ce trăgea cu pușca pe acolo. Dar Argeșul era mare acim și venea percă rostogolindu-se. Prundișurile se umpleau de apă galben-vânătă, turbure mai rău ca braga, care urla și văjăia la coturile de maluri, în crăcile plutelor trântite jos în șivoiul apelor și se arăta mâniat și fără chip de trecut. Peste apa lui, tot se’ntindea însă, în dreptul soarelui, ca un fel de oglindă sbârclită și tremurătoare, o pânză strălucitoare de foc, un pod de lumină peste care parcă ar fi putut să pășească un făt frumos, un năsdrașan, cum aproape socotea ea pe cel ce trăsesse cu pușca pe malul de dincolo... «El o să treacă, ei o să treacă!». Nu-i ie frică lui de apă... Mă știe, că l-am spus că viu azi cu oile aici... El vine, nu se poate să nu vie!». Așa gândia Viorica, și așa era.

Sufletul, de curând venit din Ceruri, cântărește altfel puterile sufletuțl. Le dă o mai mare valoare. Tinerii sunt ca și niște sipete cu scumpețuri, cu capacul închis, dar în care bănuiesc ei că Dumnezeu trebuie să fi pus ceva din comorile lui nesfârșite. Nu se găsește fată, care să nu-și socotească pe iubitul ei plin de calități; și nu se găsește bălat, care să nu-și socotească pe îndrăgita lui că e mai frumoasă ca toate, iar sufletul alesei lui, ușor învelit cu o carne fragedă și bună pentru sărutări și pentru desmerdări. Când nu mai cred așa, nu se mai iubesc.

Viorica dar aștepta și privi apoi mult podul miunat ce-l asvârlea soarele peste apele turburi și furioase ale Argeșului. Când își luă însă ochii de pe acest pod strălucitor, abea de mai zări lăstarul, care-i părea acum cufundat în niște străvezil nori galbeni, cari creșteau, se micșoreau, se ’nalbăstreau, ca iar să îngălbenească, să se ducă micșorându-se și iar albăstrindu-se. Se opri din legănat, își împleți și mai bine brațele albe printre crăcile ce eșeau din vârful aninului și rămase așa, cu ochii închiși timp mult, până se simți prinsă

de o poftă de somn. Soarele, sărutându-i ochii și obrazii, și cu raze directe și cu razele reflectate din podul lui de flăcări, voia șiretul s’o adoarmă.

Viorica se afla singură cu oile prin tot lăstarul și prin tot zăvolul boeresc. Tatăl ei era logofătul moșiei și lui îi era îngădult de boer să-și pășuneze, cele câteva oițe, în tot lungul și în tot latul moșiei.

Viorica deschise ochii, mai privi iar malul de dincolo și somnoroasă, se dădu jos din anin. Argeșul urla parcă din ce în ce mai tare și mai furios. Viorica caută un loc așternut cu frunzele căzute din toamna trecută și strânse de vânt la adăpost, așternu d’asupra lor flanelul ei de lână și se culcă cu capul pe mână, învellindu-se apoi cu șorțul ei negru de fostă școlăriță închise ochii, și urletul Argeșului pâră: că începe să se depărteze, până se stinse de tot... Viorica adormise..

* * *

Un tânăr ca de 18—19 ani, cu șapca dată pe ceafă, cu o pușcă atârnată cu coreaua pe umeri, descheiat la tunică și cu ghetele atârdate de coreaua pușcii, se opri cu mișcare scurtă și repede, ca la patru pași înaintea Viorichil care dormea. El începu ușor să tremure și să se uite în toate părțile. Fața lui crudă, rumenă și plină de sănătate, se albi ușor. Razele reflectate din chipul adormit și frumos al Viorichil, îi isbiră ochii și sufletul, și pentru moment sângele năvăli din față la inimă, parcă să ducă și el marea veste: «uite-o, e aci, doarme!»; dar apoi își reveni, obrazii i se colorară acum și mai mult și începu să zâmbească.

— Ce frumoasă este! Ce frumoasă este și când doarme — gândi el, și scoase din buzunarul dinăuntru al hainei, un carnet cu foi albe și lucioase și un creion. Se mai apropie cu încă un pas și începu s’o desemneze așa cum era culcată. Ii trase sprâncenile negre, pleoapele cu gene lungi, apoi fixa rotunjimea prelungită a obrazilor. Pleoapele ochilor Viorichil începură însă să tremure. Razele ochilor lui o pătrundeau, îi încălzeau sufletul cu ciudata lor căldură, o trezeau la viața de veghere și de dragoste, și când să i țixeze tăetura gurii, așa cum era, Viorica deschise ochii și apoi repede se ridică în sus, privindu-l bucurată și mirată.

— Gigel!... roși ea, pornind spre el.

— De ce nu mai dormiși Viorico, te prindeam așa cum dormial de frumos?..

— Mă deșteptai așa, nu știu cum... dar mă desemnal?

— Incercam...

Ea veni lângă el, se dădu lângă umerul lui, apropie capul și mal spre el și privi desemnul...

— M'ai făcut moartă!... Cu ochii închiși!... Și unde mi-e gura?...

— Viorico!... dormiai... Gura uite-o ici, și uite-o lei, mal frumoasă și mai plină de viața — și vru s'o sărute mai fără veste. Ea însă se sfii, și el îi sărută vârful nasului.

— Sic!.. Tot și-am pupat nasul.

Ea se roșise toată.

— Te rog Viorico, mai culcă-te cum erai... Ese un desemn frumos, chiar parcă sameni.

— Să mă faci cu ochii deschiși... Mi e frică să mă văd cu ochii închiși..

— De ce? Așa am început desemnul.

— Nu-mi place cu ochii închiși... moartă... Știi, au spus tati, că nu mă pot ține în școală, că sunt atinsă la plămânul stâng... Și să mă desemnez și tu așa, nu vreau.

Tânărul căzu pe gânduri. Ea îl privi și apoi fața i se albi ca hârtia. O privi și el, înălbi și el puțin. Își înțeleseră gândurile, iar el o luă cu o mână de umer și o sguduî ușor.

— Fle, și cum zici tu... dar alt desen... Asta...

— Rupe-l.

— Nu, îl bag în buzunar... voi scrie dedesubt: ciobănița dormind.

-- Ea însă nu mai eră veselă; el o privi și iar o înțelese.

— Halde pe prund — zise el — să vezi cum sare apa în colcote peste buturugii și peste plutele smulse din maluri și prăvalite jos... Am trecut de două ori... Odată pușca singură, ca să n'o ud — am înotat c'o mână, iar cu una în sus... Apoi am trecut cămășile... Tu mă așteptai, ori mă uitaseși?

— Eu să te uit?

— De ce dormial dar fără grije?

— M'am uitat la soare... Mi-e drag soarele...

— Dar eu?

— Și tu; dar eu ție?

— Mi-ești dragă mult.

— Și tot vrei să te faci ofițer?

— Tot vreau.

— Ar fi mai bine să te faci popă... Popa stă acasă — el nu se duce la războiu, nu face sosea, nu plătește bir și...

— Și?

— Ia fată și fără zestre?

Puse capul iar în jos. Flăcăul închise ochii și șopti:

— Mrejele vieții!

— Ce ziseși?

— Mă gândesc că nu pot să mă gândesc!..

— Acolo la noi eră o sală de ciment... lungă, lungă de tot... Bătea vântul în lungul ei, de parcă ne lua de subslori să ne ridice în sus. Șorturile negre, ori șorturile dungate nu țineau mare lucru. Care n'aveam flanele pe dedesubt intram vi-nete în clasă, . Acolo soba mare, cu lemne puține, sala mare, în fund eră tot frig... Nu știu, acolo, pe drum, ori acasă, m'am simțit fără curaj, fără gust de carte. Mă înțepa sus sub spata stângă.

— Hai la fântână, nu ți mai aminti de ale școalel... Nu trăesc toți și toate cu școala.

— Tu de ce nu te faci popă?

— Nu sunt bun de popă...

— Ași, nu ești bun... Dar nu vrei!.. Știu eu bine.

— Eu fac liceul, iar nu semlnariul! Seminarul e o școală de specialitate. Specialitatea este: morală creștină. Cum să mă fac popă cu liceul?

— Faci teologia.

— N'am chemarea.

— Fă-te inginer.

— N'am cu ce mă întreține la Politehnică.

Ea iar tăcu căzută pe gânduri. El vru s'o smulgă iarăși din starea aceasta sufletească ce nu-i convenea nici lui. O cuprinse pe după mijloc cu mâna dreaptă și porni cu ea spre o fântână ascunsă într'un pâlce înalt de anini.

Fântâna avea buduroi, iar în fund frunzele căzute înegriseră și preschimbau fața apei într'o oglindă cu o lumină.. neagră.

Se opriră dinaintea ei.

Imprejurul fântânei iarba verde, moale și culcată una peste alta, forma un fel de covor pietos.

Se uitară în fântână. Cerul albastru se vedea în jos, departe în fundul fântânei, printre frunzele aninilor ce păreau negre.

— Ne stă bine așa?... Ia uite-te... o îndemnă el, Ea privi tăcând.

— Minunat... vorbi tot el.

O strânse și mai bine spre el, iar ea își mai uită de ea și se strânse și ea lângă ei. Zămbi apoi și se uită în ochii lui. Se'nroști însă și-și piti obrazii cam sub reverurile tunicii lui. O sărută pe păr...

- Gigel!... o fi rău... să ne rărutăm...
- Dumnezeu e bun și iartă, când e dragostea curată, spuse el — știi și tu cântecul. Auzi tu cum îmi bate inima?... suflet în galop.
- Dar a mea.
- Hai să stăm jos.
- Oile?
- Stau de zăduf toate îmbulucite.
- Ar fi vremea să mă duc cu ele acasă.. Altfel mama ar trimite după mine.. Trebuie să mănânc și să vie sluga cu ele dela nimiez în diseară. Acum sluga bate la porumb de moară...
- Nu e sosit încă prânzul.
- Soarele mi se pare sus... la să vedem unde aruncă umbra...
- Stai.
- La douăsprezece umbra e drept spre miază-noapte.
- Nu vine nimeni.
- Hal la oi, mă petreci până în marginea zăvoiiului.
- Plecară îndărăt încet, «Adică să-i fie ei frică de mine?» gândea el.
- Vezi unde cade umbra?
- Ce ai cu ea, las-o să cadă.
- Să afle mama, m'ar ucide cu bătaia.
- N'are de unde afla,
- Ajunseră lângă oi.
- Mergi până la drumul ce ese din zăvoi? Parcă mi-e urât singură...
- Merg.
- Haide.

Ea rupse o nuia și lovii în oile netunse și le porni pe prund pe toate. Clopotul dela gâtul Bârșanei începu să sune încet. Argeșul urla înainte. Soarele încălzea mai bine și o turturică turla în plopul dela hotar. În altă parte cucul își cânta și el dragostea lui.

— Un cioban și o ciobăniță, frunză verde, frunzuliță, trec încet prin poeniță, șoptind câte o vorbuliță — spuse el zâmbind.

— De ar avea tata 1000 de oi și mi le-ar da mie, ai vrea să fim ciobanii lor?, să facem târla lor, și târla noastră, ne îngrijim de miei lor, și de miei noștri?...

- Ce ciudată ești tu Viorico?
- O mie de oi, câte o sută de lei oaia, dacă eu două sute; o sută ori două sute de mii lei
- Opt-nouă sute de miei pe primăvară iar câte o sută de mii!.. brânză, lapte, unt, lână... Te-ai

mai trudi tu cu cartea?...

- Păi izlazul Viorico, unde le am paște?
- Așa e!... Of... dar lasă că nici oile nu le am!..

În marginea zăvoiiului se opriră.

— După nimiez vii? o întrebă el.

— Dacă m'o lăsa mama... dacă... dar...

— Eu diseară plec la școală. Trecură și astea două sărbătorii, și n'ași vrea ca tot întâlnitul să ne fie școarțele de eri și întâlnirea de azi — vezi tu ce scurtă este... ce scurtă fu...

— Am să viu și singur... O să zică — ori o să creadă, că m'am dus prin sat pe la fete.. Viu... da, să știi că viu!

— Cum ajunge soarele la nimiez; dar unde te cauți?

— La fântână, sau stau ascunsă prin preajma ei... Doi oameni venea vorbind pe marginea zăvoiiului.

- La revedere, Viorico.
- La revedere, Gigel.

El se dădu în dreptul unui stuf și ferit se afundă din nou în lăstar. Ea iurciind din nuia, mâna oițeld înainte, care ridicau acum un norișor de praf, ce se așternea repede pe pământ. Oamenii trecură și ea se uită îndărăt și apoi oștă lung..

* * *

Vacanța cea mare li se păru la amândoi scurtă. El trebuise să zăbovească vre-o două săptămâni cu darea bacalăureatului — deci o pierdere din vacanță; apoi trebuia să citească mereu, ca să fie sigur că va reuși la examenul de admitere în școala pregătitoare de ofițeri de geniu. Vacanța dar n'a fost lungă ca celelalte vacanțe. Totuși cu Viorica se întâlnea de regulă, cel puțin odata pe săptămână. Iși da seama, din ce în ce mai mult, că va trebui să se deslipească de ea, dar deslipirea asta nu o putea face el, ci aștepta s'o facă ea. Ea însă, care-și da seama tot așa, că nu s'ar putea o căsătorie între ei, nu se putea deslipi. Dragostea, ca o forță străină de ei și protivnică lor, îi imbrâncea mereu unul spre altul. Ea îi scrisese:

«Prin luagă despărțire iubirea nu durează;
«Prin trai prea mult alături, iubirea încetează;
«Prin veninoase certuri iubirea tristă moare;
«Și fără toate astea iubirea tot dispare!»

Poesia indiană, pusă în versuri românești de Coșbuc, îi arătase ei viața scurtă a iubirei, ca și a florilor; dar acum iubirea lor inflorea, iar flo-

rile nu mor decât în două feluri: întâi, dacă sunt rupte sau zdrobite de vre'o copită, sau al dollea, dacă sunt lăsate să li se scuture petalele dela sine. Și într'un caz și într'altul, viața florilor e tot scurtă, și nici uns nu durează de primăvară până toamna. La urmă se obișnuise cu idela despărțirei, și gândea: «mi-e drag, și ne vom iubi și așa fără să ne luăm... Și apoi, dacă o fi adevărată bosla mea, de ce să îndepărtez și asta dela mine?

Mi se iau anul de viață lungă, și mi se lasă doi—trei... De ce să-l las să fie numai și numai amar și plin de durere?...

P'o carte poștală ilustrată, într'un bal, îi scrisese:

«Pe aici nu-mi e-dat vre'un rost,
căci îmi simt viața scurtată,
«Pentru asta n'am speranță, c'o să fi
al meu vre'odată.
«Lumea toată e' împotrivă, și ce este și mai rău,
«E că'mfruntea tuturor e și bunul Dumnezeu!
«Ca să lupt, cu ce? și cine?... cu soarta
a'ar mai putea;
«Dar cu Moartea nu se poate, căci ea
este partea mea!
«O! fi floare, cum sunt multe, dar în
drum de's răsărită,
«Soarta mea mi-o vede oricine,
c'am să fiu curând strivită».

* * *

În infirmeria școlii pregătitoare de ofițeri, elevul George Vlădescu, scrisese o scrisoare... iubitei lui. Invelit cu pătura cazonă, cu perna sub piept, citea scrisoarea ce avea s'o trimeată și îndrepta greșelile, ce credea că trebuie să le fi făcut. Era singur în infirmerie, și în orele prânzului, când nimeni nu venea pe la el.

Își citea scrisoarea:

«Vlorico»,

«Mă gândesc la ochii tăi, cari — au sorbit în ei umbra neagră din fundul fântânii în care ne-am privit astă vară prin Mai și care și-au așvârilit în fundul lor, culoarea neagră ce încălzește și înfierbântă.

M'am uitat numai de câteva ori în ochii tăi, căutând să-ți văd sufletul, pe care l-am simțit înăuntru și blând. Dela ochi mi-a alunecat privirea în jos, la gâtul alb, la claviculele slăbuțe, la pleca subțire și fragedă... Era înălțită apa din fân-

tână, dar afară, apele Argeșului urlau, erau răsuflate și întărite de mulțimea lor; iar noi simțeam fiorii dragostei și tristețea Indoeilor. Umblai să plângi. Suferința neînțeleasă ce se amestecă în atmosfera pământului și pe care o respiram toți, pe tine te străbătea și îți biciuia bătăile inimii și-ți întrista sufletul...

De ce durere — gândeam eu — și acolo unde este dragoste?

Se pun piedici simțurilor, atavii grozave îmbrâncirilor de tinerețe, în vederea, sau în speranța unei vieți presupuse că ar fi mai bună. Se orânduiesc în șiruri simetrice gândurile rațiunii, ca să respingă, să aresteze, ori să zdrobească cu totul îmbrâncelile izmelor tinere.

Ne-am despărțit atunci ca doi frați, care se se duc înolștii fiecare la rostul și treburile lui. Balul dela școala din satul tău, când tat-tău ne căuta nedumerit pe afară și pretutindeni, că ne văzuse tot vorbind amândoi, iar noi auziți suu pe fundul unui dulap — căci nu mai erau scaune — îl priveam, ne șopteam și-l lăsam să ne caute mi-a rămas iarăși ca o amintire frumoasă, adânc săpată în conștiință. Când ne-a văzut, bunul tău tătuț: «Vlorico, tată, de ce mă fierbeți așa?» Am râs și am rămas tot sus pe dulap, umăr lângă umăr, șold lângă șold, tâmplă lângă tâmplă... Clipe dulci, clipe calde, clipe plăcute, dar care au trecut, cum toate trec pe aici și nu știu când or mai reveni.

Mă gândesc serios dacă am făcut bine, că ne-am lăsat amândoi în voia șuvoiului vijelios al dragostei. Ce ape nevăzute și calde, ce clipe neuitate, când închizi ochii. Îți lași capul pe spate și te lași fără știință în voia îmboldirilor ce ți le face inima cu fiecare șgomotoasă impulsie de sânge!...

Viață, viață, te am, te simt, și când mă bucur și când mă întriatez, și când îmi vine să strig de plăcere, ori să urlu de durere; dar tot nu te înțeleg, tot taină adâncă și de nepătruns mi se pare că ești.

Simt că trăiesc în mine toate lecanele scurtei noastre îndrăgostiri, ca azi, aici în infirmeria școlii, numai ele îmi țin de urât. Am ajuns în infirmerie, fiindcă și eu am un fel de reumatism la țeasta capului. Cum este să se strice vremea, eu simt greutate în vinele capului și apoi durere a osului. Reumatismul meu mi se pare că este o moștenire fiziologică dela biata mama — ori și

de a'o fi, tot a fost dela ea o pricină predispo-
zantă, cum spun medicii. Samăn mamei la nas,
la figură, la firea ei tăcută și posacă, că trebuia
să-i samăn și la reumatism, localizat și la ea la
cap și la mâlul. Norii de acum, ploaia cu spic de
zăpadă, schimbarea toamnei în iarnă, prieste reu-
matismului meu și mă silește să torn în cap salicilat
de metil, pe oase să mă trag cu liniment
volarii ori balsam potolitor, și să inghit 4—5
grame — câte un gram odată — de salicilat de
sodă. Ba să mai iau și bicarbonat de sodă, ca să
nu-mi irite prea tare stomacul. Mă caut și eu, ca
să mă găsec sănătos și în stare să'nfrunt strapa-
țele cîmpei șugubețe dela noi și ale atării mele
fiziologice.

Imi acril mereu despre... boala ta, care poate
o fi mai mult localizată în lachipulre. Cum es
din infirmerie am să-ți trimet o carte de Eugene
Cué, ca să vezi tu însuși ce influență are asupra
noastră credința ce o avem noi despre noi înși-ne.
E o carte minunată, în care trebuie să crezi și
ale cărei sfaturi te rog să le urmezi.

Imi mai acril că de vină o fi și organismul
tău, închegare ereditară și fiziologică a altei clime.
Dar de unde a venit tatăl tău, din Valea Tran-
dafirilor, de sub poalele de dincolo ale Balcanilor,
nu e distanță prea mare... Dacă pe drumuri co-
lile or fi patru sute de kilometri d'acolo și până
aici?... Noi suntem la 45° latitudine, el — neamul
tătușului tău — sunt la 43°, deci de 2 ori 111
kilometri, cel mult 250 kilometri, în linie dreaptă.
O fi la el ceva mai cald, dar nu atât înecat orga-
nismele sau progenitura lor să nu se poată adapta
climei de aici... — Și apoi ești și fata mamlișii,
românească cu ereditate natală de mii de ani aici...
Nu crede dar că pe tine te-o fi omorând și clima
noastră... Dragostea noastră să te înviorizeze și să
te umple de nădejde. Cred că e ceva trecător.
Oare eu nu mi-am petrecut copilăria pe coridoare
lungi pe care bătea vântul? E adevărat, că la
noi pe sală nu eră cîment pe jos. Sunt însă câ-
teva școli, care sunt pipiniere de oficioși; dar la
mine n'a fost cazul. Ce să facem, că numai așa
putem învăța carte, noi cei dela sate: cu frig,
cu ger, cu odăițe pline de ploaie, cu pereții
negrăviți de acum 30—40 de ani, și deci pe pe-
reți cu orăse pline de microbi... Ori fi având și
ei tramvaie electrice, băi comunale și Palate
școlare noi! Cine l-a supărat cu var — pe ei, mi-
crobii — dela teaculrea cea dintâi a pereților?!

Frig la școală, frig la gardă, praf și microbi în
toate părțile, mâncare rece și te miri ce, lucrează
asupra organismelor noastre și pe mulți ne dă
gata. Ca și fluturii, mulți ne pârliș arpile în
flacările culturii ce se aprind numai la orașe...
Colegii noștri orașeni dorm acasă în patul cald,
în odaia caldă; mănâncă mâncare gătită de ma-
mlișca și vin la școală, după ce și-au încălzit ato-
macul cu un pahar de lapte cald. Ei nu suferă
de reumatism la vârsta mea și nu sunt trimiși
acasă, cum ai fost trimisă tu, în cl. V-a!.. Dar
curaj Viorico; din marele laborator a lui Dumne-
zeu cred că nimic nu se pierde. Este simțirea un
CEVA dobândit, un ~~ceva~~ ce există, poate cel mai
mare și mai important CEVA, atunci nu se va
pierde nici ea, n'o vom pierde nici noi, fiecare
în parte. În domeniul pur fizic; «nimic nu se pier-
de, nimic nu se câștigă, totul se transformă»;
în domeniul psihic. de ce n'ar fi tot așa? Nu
vreau să mai discut aci problema rămel tălăță în
zece și ajunsă dintr'un individ în indivizi? Viața
este o taină, noi suntem fiecare o taină și a ne
deslega problema noastră, mie cel puțin. mi-e tot
așa de greu, cum a mă ridica singur de pâr în
sus! O las dar incurcată deocamdată și tot așa
s'o lași și tu. Nu crede însă că vei muri. Sunt
oameni, și foarte mulți, care nu cred în existența
reală a Morții. Da, și mie imi este necaz pe boala
mea, pe boala ta, pe crândurile sociale, nu tot-
deauna drepte și fără cusururi; dar n'avem alt
ce face. Înțeleg și eu întristarea ta, dorul tău de
flori și de viață, căci și mie imi place să trăiesc.

Imi mai acril că vă mutați la Oești, unde boe-
rul vostru a cumpărat o moșie cu pădure mare
de exploatat. Acolo aerul de munte cred că va
fi mai curat, mai fără microbi, fără fum și fără
praf. Am un prieten din părțile acelea și dacă vă
mutați, imi acril și mie; când o fi vre'o serbare
școlară pe acolo, trenul mă poate aduce... De
Sâmbătă și până luni seara, pot eu să rabd de
somm...

Mi-e dor de tine și te rog, tot te rog, trimi-
te mi ultima ta «poză» făcută în București, acum
în Noembrie... Sperând că vei fi sănătoasă și cu
dor de mine, îți mărut de zece ori ploapele ochi-
lor tăi negri și frumoși — și te rog să-mi ră-
puzi...

Al tău: Gigel..»

Elevul îndoi scrisoarea, o pune în plic, scrie
adresa Vioriciei și apoi vârtă plicul în vânt ca

să-l trimească pe cineva să-l pule timbre și să-l vâre în cutia postală.

* * *

Vacanța Crăciunului. Zăpada căzută din belșug, îndolă crăcile tuturor pomilor și îngropase totul sub albeața ei.

Eră frumoasă zăpada, pentru cei bine îmbrăcați. Eră plăcut să stai în casă la căldură, când aveai lemne din destul. Eră și mai plăcut să aluneceai cu sania dela un sat la altul, și să visezi flori de primăvară în șuba îmblăntită cu piel de vulpi. Pentru golani, zăpada însă nu eră plăcută de loc. Obieclele ude făceau să le degere picioarele. Hainele subțiri, străbătute de aerul rece, făcea pe purtătorul lor să fie vânăt și să clănțane de frig; iar casa, fără foc mult și cu soba crăpată și plină de fum, părea o carcă a iadului.

Elevul George Vlădescu se gătea vesel. Promise, de când nu venise în vacanță, un bilet de serbare, urmată de dans la școala din comuna lui, — și diseară va trebui să fi și el acolo... Se va întâlni cu Viorica, care i-a scris, că va veni singură dela Olești, ca să fie și ea la «bal».

Tatăl ei, administratorul de moșic, își va avea casa în pământul nevesti, adică în satul vecin, de unde era de fel mama Vioriciei. El plecase acolo, la pădure, încuiase casa de aci, și o lăsase în seama soacră-si. Așa dar, diseară, Gigel va da ochii cu Viorica, și-și vor vorbi, și vor juca, și vor glumi, și nu se vor despărți decât la ziua albă... Gigel era vesel și cânta. Până seara i se păru două zile. Spre seară întrebă, așa pe departe, pe niște fete, cam cine cred ele c'o să fie la bal dintre fetele mai cum se cade...

Află că Viorica a venit dela munte, dar că este slabă, că are obrazii roșii și are o blană de vulpi, dar... parcă tot tremură în ea... Nu vru să creadă în observațiile astea, și i se păru făcute înadinsă și cu răutate.

Măncă seara de vreme. Își călcă hainele, le făcu dungile reglementare, trecu cu lama de ras peste puful obrazilor și se pudră ușor, ca să miroasă și ea să-i fie absorbibilă sudoarea. În pudră amestecase nițel oxid de zinc, ca să-i strângă porii și să nu-l iasă pe față nici cea mai mică emezală. Se'nbracă, își incinse tesacul și porni la școală de cum se aprinseră luminele.

La ora zece balul eră în toi. Viorica jucase

toate horile cu Gigel al ei. Eră aprinsă și rumesă, de parcă eră pictată. Fetele o invidiau, fiindcă numai ea juca cu viitorul ofițer de geniu.

— Ar trebui să mai răsufiam, îi apuse ei.

— Cum?... Ai ostenit tu?!... tocmai tu?

— Eu n'am ostenit; dar poate te-ai înfierbântat... Ești lac de apă...

— Nu e nimic, eu transpir noaptea și stând; dar acum sărind. Voesc însă să fiu tare... Cartea lui Cuhne, mă restabilește..

— Hai să luăm câte o prăjitură — două.

— Nu...

— Halde!...

— Nu vreau să te păgubesc cu nimic.

— Vai de mine; dar ce înseamna asta?... Crezi tu că mă păgubești cu treizeci—patruzeci de lei... Haide, ai nevoie de dulciuri, de zahăr, că repară oboseala...

N'are ce grăsimă să ardă în mine zahărul tău... sunt slabă și dacă mai ard, e că mi se ard cărnurile ce le mai am.

— Arde zahărul, el e carbon... Carbon 12 atomi, Hidrogen, douăzeci și doi de atomi și oxigen unsprezece atomi, — dacă m-ai mi-aduc a-minte de ce-am buchisit prin chimie... Deci trebuie să mergi, trebuie!

O trase după ei și o duse la bufetul improvizat în cancelaria școalei. Se așează pe câte un scaun la o măsuță mică și cerură prăjituri...

Ea se uită în ochii lui și șopti: «Gigel!»... Se apleacă și o întrebă tot în șoapte: «Vrei ceva?» — «Vin!»... îi răspunde ea.

El se sculă dela masă și se duse și șopti cărciumarului, care avea bufetul.

— Ai vin curat, curat?

— Am adus niște Otonel... da! patruzeci de lei sticla...

— Adu o sticlă și două pahare, Se întoarce la masă.

— Mai la și prăjitura asta...

— Mi-agunge două...

— Ai nevoie, ascultă-mă... ai jucat mult, mult de tot... Cărciumarul aduse sticla și o destupă la fața lor.

— Atât de mult?! se miră ea.

— N'am sticle mai mici, domnișoară, răspunse cărciumarul, care le turnă în două pahare mari:

— Sănătate deplină, Viorico,

— Sănătate, Gigel.

Eabău, căci îi fusese sete, dar apoi se scurură nițel.

— Ia din prăjitură, o îndemnă el — îndulcește-ți iarăși gura... Mâncară prăjituri și băură vinul. Ea se simți încălzită și amețită. Porni în sala de bal, dar ea îi șopti:

-- Nu mai pot — du-mă acasă... sunt venită săgură. Chela e la mine... Hai să-mi iau blana și să mă duc... Vreau să ajung repede acasă...

— Ți-e rău?

— Halde...

El îi căută blana în cuierul dela spatele cărcularului și i-o ținu să se îmbrace, îi ajută să-și încălze șosonii, se îmbrobodi bine și eșiră din școală. În drum, în fața curții, sânil venite cu tineri din alte părți...

— Care vrea să la treizeci de lei să ne ducă acum până la Șuțeni? Întrebă el.

— Eu!.. Eu! răspunseră câteva giasuri.

Alece o sanie cu cai volnici, se suiră sus și porniră. Clopoșelii dela gâtul sailor îi supărau, căci ea zise: «de n'ar fi clopoșelii...»

— Ia clopoșel — zise el.

— Mi-e greu, sunt înodați, răspunse chirigiul.

— Zece lei mai mult de-l iei, zece lei mai puțin de-l lași. Chirigiul sări jos și luă clopoșii numai decât. Alunecară apoi fără șgomot pe drumul alb, ce abia se observa din marea de albeață răspândită pe de rând... Ajunseră.

— Poftim patruzeci de lei.

Chirigiul luă banii și întrebă:

— Vă aștept?

— Du-te.?

O luă de braț și intrară într'o curte împrejmultă cu uluci. O căsuță cu trei odăi, cu ferestre negre, părea că stă posomorâtă de sub nemetele de zăpadă de pe acoperiș.

— Uite chela.

— Se rezemă moale de umărul lui și așteptă să-i fie deschisă ușa.

— Mă-ta bătrână, bunică-ta, unde este? o întrebă el.

— A făcut cald de cu seara și a plecat la casa ei, căci i-am spus că viu la ziua. De altfel, numai odaia din dreapta are un pat în ea; celelalte sunt goale, căci ne-am mutat toate șoalele la ea — aici poate ar fi spart cineva să fure...

Intrară înăuntru și ea căută pe masa dela geamuri chibritul și aprinse lampa. Perdelele erau luate. Atunci văzu «Gigel» un pat, cu o saltea de paie, o velință pe deasupra, o plapumă pusă gata și două perne mol de fulgi, ce trebuiau să

fie căpătâl.

Îi ajută să se desbrace, și-și desbracă și el mantaua.

În casă nu mai era tocmai cald. Focul din mașină, sau soba cu gura în casă, se potolise.

— Ași vrea să ațâț niște foc.

El o ajută, scormoni prin cenușă și găsi niște cărbuni aprinși. Îi strânse și puse deasupra lor niște lemnișoare uscate. Ea îl privi și i se umplu ochii de lacrimi. El o văzu și sări speriat.

— Ce ai?!

— Nimic.

— Cum nimic; de ce plângi?

— Mă gândesc că ai fi putut fi un om de casă, un tovarăș frumos și bun... Am fi ațâțat focul amândoi până ni s'ar fi urât... Dar dacă nu se poate... eh!... Mult n'o mai duc... Vino și stai aici... El se duse și stătu lângă ea punându-i o mână pe după gât..

— Nu, ajută-mă să mă desbrac — sunt toată transpirată... Nu te teme, nu lei oftica dela mine!

— Viorico!...

— Așa.. și ghetele, și ciorspii... Rochia asta, o să zic să mă îngroape.. Eh!... prostii!... Atârno colo.. Ce bine ar fi prins niște sticle cu apă caldă, ar fi încălzit plapoma..

Se vâră sub plapomă și-l privi.. El tremura și nu știa ce să facă.

— Mi-ești drag, Gigel, mi-ești drag, înțelegi tu?.. Gândindu-mă la tine am mâzgălit și eu o hârtie... Este caetul acela albastru la-l la tine.. Poate că numai el va mai rămâne din mine...

— Viorico.

— Nu, nu-l citi aci... Nu face...

El îi băgă în buzunarul din năuntru dela piept. Ea îl privia mereu.

Se uită și el și o văzu slabă... O fostă sănătoasă.. o pelerină pe drumul Morței... Numai e nimic de făcut!. Îi fu milă de suferința ei tăcută. Se aplecă și vru s'o sărute. Ea întoarse fața în jos. El îi sărută părul din creștetul capului.

— Să gândim? — urmă ea. — La ce, când gândurile nu pot ucide bacilii!... Ași vrea să mor fără să știu... Să adorm scara veselă.. Să nu mai simt oboseala și sfârșeala asta... Și, așa încet, să pornesc cu gândul prin zăvoaie verzi, pe maluri de ape limpezi ori turburi. Să caut flori și tineri fericiți... Să mă fure un vis frumos, un somn plăcut și... să nu știu deloc, deloc că mor, că nu sfârșesc... Visul lung și frumos, dac'o perli, să nu știu c'a perit... Ah... mi-e groază de clipele dinaintea morței... Cum or fi?... Alurățile din' nălate de moarte sunt cludate... Cei ce mor vorbesc în vis cu cel morți mai din azlate!... Eu tu ce ai să vorbi?... Habar n'am, dar eu așa ași vrea să mor: în vis lung și frumos..

Mă gândesc cum o fi moartea... O fi ceva fără nici o știință... Adormim uneori și ne trezim

dinlăcața... Când a trecut noaptea?... Se poate?... Cum de m'am simțit? Unde mai eram?... Aici, în pat, dar fără știință că tot mai suntem, că tot trăim.

S'ar putea ca moartea să fie ceva și mai a-dânc... Nu mai știu nimic, nimic... Și trec zilele și ani, și sutele și miile de ani, veacuri și veșnicia și alciodată nu ne mai deșteptăm!... Să scoale la viață o pulbere de pământ între unghilele unei fiare, de pe copita unui dobitoac, din hărbul unei străchiol!... Nu înțeleg. Eu sunt o unitate de conștiință, un individ, sunt acum EU... Dar atunci, ce eu așa mai fi, în ciobu: unei oale, în noroiul scos de-o rămadă, în pulberea stărnită de picioarele unei turme de oi?... Praful ce ne dă în ochi, e din carnea celor ce au fost odată?... Bine ar fi să fie suflet, iaviere, conștiință, eu, unitate individuală!... Să mă pomenesc ușoară... cu plept lărdă bacili, plutind spre soare, spre atele, spre bunul Dumnezeu, căci atunci: da, Dumnezeu ar fi bun, bun cu totul și nemărginit de bun!... Să nu mor tocmai când toți vor crede că am murit!... Moartea să fie o naștere în o altă lume mai superioară!... Ce bine ar fi! Ce minunat ar fi!... Nu mi-ar părea rău că am «murit» de oștiță!

— Te-ai încălzit Gigel... Te poți îmbrăca...

Ai revolverul la tine?

— Il am.

— Așa dar de lupi nu ți-e frică?

— O...

El se îmbrăcă și veni iar la capul ei,

— Și eu m'am încălzit aici... Uite, chiar sunt transpirată...

Se așutură și ea îl petrecu până la ușa din tindă.

Se despărțiră.

Se întoarse, stinse lampa și se ghemui sub plapumă. Apoi începu să plângă cu hohote...

* * *

Februarie începuse cu moină. George Vlădescu ata pe catedră, el filad cestorul clasei și ntăiul

dintre colegii lui. Profesori încă nu începuseră să vie.

Un soldat intră sfios în sala de cursuri.

— Ce vrei, camarade? îl întrebă elevul.

— O telegramă pentru Dumneavoastră.

— Pentru mine?!

Luă telegrama, iscăli recipisa, o dete soldatului a'o ducă poștașului și desfăcu telegrama.

«Ne a rugat Vloriga să ți spunem... Azi a murit... poimene joi o înmormântăm...»

Părtașii ei...

Elevul se sculă în sus. Camarazii îl ocoliră...

— Ce a? Ce e?

— Liniste... Vă rog fraților, e durerea mea, nu-i a voastră — treceți la loc... O prietenă bună — a murit!

Toți tăcură și trecură la loc...

A doua zi se ceru să vie la sat... Colonelul îl ispită; el spuse.

— Ei băletule — Nu se poate!... Dacă nu ți-e rădă, ce-ar însemna? Te compromiți!... Trece la loc!

Și a rămas pe loc; dar nopțile, câteva la rând o plângea mutește...

* * *

În Mai, în ziua de Sf. Constantin, veni p'acasă, și se duse la zăvoi... Umblă pe de rând. Se întoarce trist și cu câteva versuri...

Vlorigo, Vloriga

Ai pierit, cum plere-o stea,

Și-al luat și inima mea!

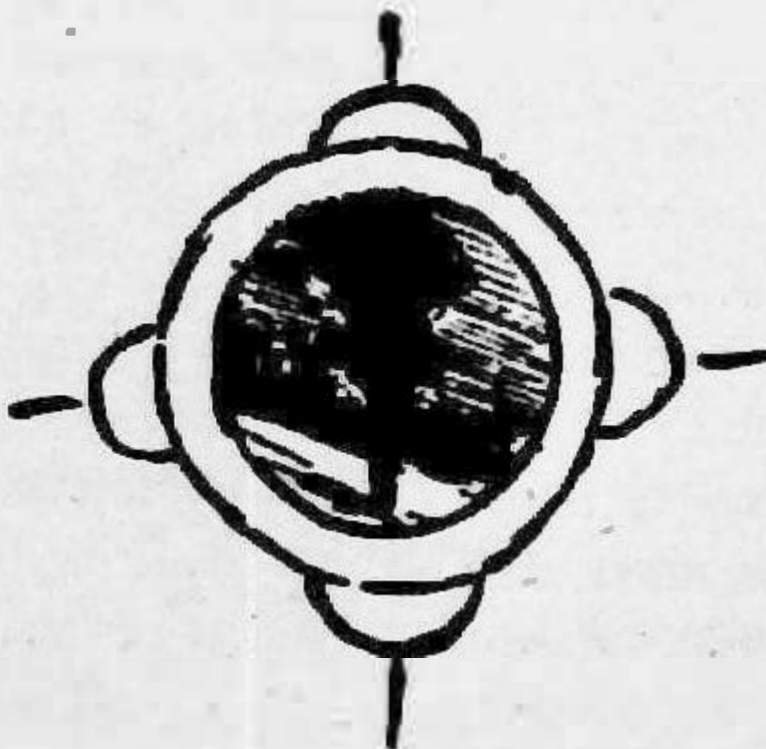
Prin zăvoiul nostru drag,

Mal pasc oile 'n șirag,

Dar frumos nu mai e acu,

Cum era, când erai tu!...

.....

LECTURA PARTICULARĂ ÎN ȘCOALA PRIMARĂ

(C U R M A R E *)

Am arătat în articolul precedent care este importanța lecturii particulare, pentru elevii de curs primar.

Să vedem acum, cum putem să trezim interesul pentru lectura particulară, precum și mijloacele de care trebuie să ne servim pentru a menține viu gustul de citit la copil.

Pentru că lectura particulară a copilului să devină o necesitate, tot atât de simțită pentru spiritul lui, precum e hrana și aerul pentru organism, trebuie să trezim în copil gustul de citit și să-i oferim cărți potrivite individualității, vârstei, sexului și mediului în care acel copil trăiește.

A dezvolta însă gustul de citit nu e tocmai ușor, după cum nu e ușoară nici alegerea cărților după criteriul amintit.

Atât familia, cât și școala au chemarea și datoria să se ocupe de rezolvarea acestor probleme. În cele mai multe cazuri—până astăzi, cel puțin—din nefericire pentru prestigiul școlii, familia a reușit să formeze mai ușor gustul de citit; școala însă, pare să-și fi luat revanșa în cealaltă direcție: a selecționării cărților.

Oricare ar fi însă starea de fapt, problema lecturii particulare a elevilor, ne impune să ținem seamă de ambele ei aspecte, în sensul că: degeaba vom dezvolta gustul de citit, dacă copiii nu vor avea ce să citească și invers: degeaba vor fi cărți, dacă n'are cine să le citească.

Gustul de citit vine citind, precum pofta vine mâncând; de aceea să nu scăpăm nici o ocazie la tratarea materiilor de învățământ, ca paralel și în legătură

cu unele cunoștințe obligatorii din programă să provocăm în sufletul copiilor interes pentru cărțile ce ar întregi acele cunoștințe. În orele de citire, mai ales, să căutăm, ca fiecare copil să învingă greutatea de ordin tehnic ale cetirei și apoi, încet, încet, să descopere singuri pasagi frumoase ca imagini, muzicalitate de limbă, etc. Aceste pasagi să fie citite din nou și câteodată chiar să le transcrie într'un caet anume.

Când copiii au început să ne ceară cărți de la bibliotecă să fim foarte prudenți față de preferințele lor.

Copiii trebuie să le lăsăm impresia că au deplină libertate în alegerea cărților, însă e necesar să consulte pe cei mai mari decât ei, ca să nu cetească o carte nepotrivită.

După cum dela o farmacie, care este asortată cu tot felul de medicamente, nu putem cumpăra decât după rețeta unui doctor, căci altfel, în loc să ne vindecăm prin doctoriile luate, am putea să ne otrăvim și să murim, tot astfel și copiii trebuie făcuți să înțeleagă, că dacă cetească la întâmplare, orice le-ar cădea în mână, își pot otrăvi mintea și sufletul.

Procedând în felul acesta, copilului nu i se va mai părea că libertatea sa în alegerea cărților e știrbită de intervenția educatorilor săi și va accepta în mod plăcut obligațiunea de a citi cartea recomandată—Este ceace în pedagogie se cheamă *obligatiune liber acceptată*.

Respectarea acestui principiu este o condiție esențială pentru a forma gustul

*) A se vedea «Importanța lecturii particulare pentru elevii din cursul primar», publicat în Nr. 1—2, din 26 Febr. a. c.

de cetit la copii. Ceelace crede că poate să facă pe copii să cetească numai prin simplă *impunere*, fără o liberă acceptare din partea lor, se înșală amarnic!

Se construiește ceva, care va dura în cel mai bun caz, atât cât va dura frica de cel-care comandă. În ceace privește recomandarea de cărți potrivite individualității copiilor, vârstei, sexului și mediului în care trăiesc, educatorii au astăzi la îndemână cataloage întocmite pe bază de numeroase anchete.

D-l Apostol Cușea a tipărit prin „Direcția educației poporului” un „Catalog al bibliotecii populare” care a fost trimis la toate șc. primare.

Tot d-l Cușea, în cartea d-sale: „Literatura copiilor și șezătorile la copii” —precum și în „Lamura” Nr. 6—7 anul III—ne dă o altă listă de cărți potrivite tineretului școlar primar, aranjate după criteriile amintite.

Odată ce ne-am asigurat că am reușit să trezim gustul de ceit la copii, ce ne mai rămâne de făcut pentru a-l întreține?

Între *mijloacele* cele mai potrivite pentru acest scop, socotim că sunt: a) lecturile complementare în orele de clasă, b) bibliotecile personale, c) bibliotecile școlare pe clase și d) bibliotecile școlare pe școala întreagă.

Cum procedăm la lecturile complementare, în orele de clasă?

De multe ori, după predarea unor anumite chestiuni, fie la istorie, fie la geografie, fie la religie sau științele naturale, pentru o cât mai desăvârșită completare a lecției, se simte nevoia unei lecturi din vreo carte, alta decât manualul didactic. —La geografie se pot ceti de ex: călătorii și descrieri geografice; la istorie: legende, biografii, etc.

Prin astfel de lecturi, cunoștințele

transmise în ora de curs, capătă mai multă viață și mai multă claritate, trezind în sufletul copiilor curiozitatea de a ceti în întregime cartea din care s'a făcut lectura, îndemnându-i astfel, în mod indirect, să ceară acele cărți dela bibliotecă.

Șezătorile sunt și mai recomandabile pentru menținerea gustului de cetit, cu o condiție: să știm *când* să le facem și *cum* să le facem. Din proprie experiență, pot spune că e bine să fixăm un ceas sau două pe săptămână (joia și Sâmbăta), care să fie numit „ceasul de povești sau de șezătoare”.

La organizarea programului, pentru această oră, grija de căpetenie, trebuie să fie *variația*, adică să alterăm genurile de povești, cu ghicitori, cu arătări de ilustrațiuni, albul e, cu jocuri mintale, cu glume, etc.

Poveștile să le punem dacă se poate în legătură cu cele învățate la curs, în timpul săptămâni sau cu evenimentele săptămâni.

La sfârșitul fiecărei șezători se vor da indicați bibliografice celor ce vor să cetească în întregime cartea sau cărțile din care s'a făcut lectura.

Șezătorile pot avea și caracter festiv: Sărbătorirea unui eveniment istoric, unui personaj istoric sau literar, plecarea sau sosirea păsărilor călătoare, sărbătorile Nașterii Domnului, Invierea etc.

Intocmirea programelor, la început, este de recomandat să se facă de educator, după aceea putem lăsa și pe elevi să le alcătuiască singuri, educatorul, amestecându-se numai când e absolută nevoie să dea vreo îndrumare.

Și această libertate își are importanța ei educativă —copiilor trebuie să le dăm posibilitatea să și manifeste spiritul de inițiativă și de creație originală.

Dacă anumite cărți din biblioteca clasei sau a școlii au fost cerute mai de toți copiii, le putem recomanda să și le procure singuri. Iată începutul unei *bibliotecii personale*.

Fiindcă în genere, cărțile costă cam scump și nu toți copiii pot să-și permită cumpărarea cărților ce le-a plăcut, le putem sugera ideea că printr'o cotizație benevolă, a tuturor din clasă, se pot cumpăra mai ușor pentru *bibliotecile clasei* sau a școlii, avându-le astfel, oricând la dispoziție. Administrația bibliotecilor de clasă, e bine să se facă de un comitet ales de clasă, iar cele organizate pe întreaga școală, de un comitet ales de ultimele 2 clase. Acest comitet va strânge cotizațiile, va ține un registru de cărțile împrumutate într'o anumită oră pe săptămână, va întocmi listele de cărți, cari ar dori să-le cumpere — liste, pe care,

firește, le supune mai întâiu aprobării profesorului. — Tot acest comitet va organiza și va întocmi programele pentru șezători, va chibzui cum să strângă fonduri și pentru abonamente la reviste potrivite, etc.

Când munca școlarilor va fi astfel organizată, ne putem aștepta la rezultate frumoase.

În timpurile de față, când asistăm la străduințele uriașe ale Americanilor și ale Europeanilor occidentali de a îndruma cât mai mult tineretul spre carte, pentruca prin carte să intre în viață bine pregătiți, ar fi păcat să nu fim animați și noi dascălii primari, în sfera restrânsă a activității noastre, de aceleași gânduri pentru ridicarea și întărirea neamului nostru.

LIICA M. STAN

INV. SR. I
PROF. DE PEDAGOGIE

In ajunul Sf. Paști

Oricât de amărâtă este viața învățătorului, acum în preajma Sf. sărbători a Învierii Domnului, măcar că-i lipsește tradiționalul cozonac și poate și coșul cu ouă roșii, totuș mai găsește în sufletul lui chinuit, suficiente resurse spirituale, de a-și pregăti elevii și elevele pentru momentul sfânt, al răstignirii lui Iisus Hristos.

În nici o îngrejurare durerea ucenicilor n'a fost mai mare, ca în momentul răstignirii și apoi al înmormântării lui Iisus Hristos, însă în paralel cu această grea încercare, în sufletele lor sta înfip-tă speranța unor zile mai bune, a unor satisfacții depline, care au venit mai repede decât s'a sperat, Mântuitorul ridicându-se din mormânt viu și strălucitor, a treia zi după răstignire.

Nu-i mare diferență de situații, a aceleia a apostolilor de atunci și celor de acum și deci nici de speranțe n'ar trebui să fie!

Este poate o încercare ceva mai grea de a se pune în o probă de rezistență spirituală apostolilor de astăzi, dar de tenacitatea ei depinde mântuirea.

Trădarea lui Iuda, care se dă în toate împrejurările ca un exemplu clasic, nu se scoate în evidență pentru a se arăta un suflet pierdut, ci pentru a se reliefa tăria morală a quasi-majorității a ucenicilor, neclintiți în credința lor, că scriptura se va împlini.

Asupra acestei puteri de credință și a solidarității apostolice, mi-aș permite să atrag atențiunea colegilor acum de Sf. sărbători ale Învierii Domnului; nu

ne putem mântui decât printr'o solidaritate bine cimentată, prin puterea credinței tuturor, care să nu fie pătată sau subminată, de nici un fel de interese lăaturalnice.

O situație mulțumitoare și durabilă n'o putem câștiga decât prin noi înșine, după cum au obținut-o cei ansprezece ucenici ai Mântuitorului acum două mii de ani.

Săptămâna patimilor, trebuie să fie pentru noi toți, prilej de adâncă meditație și de primenire spirituală, iar ziua Invierii, s'o îmbrățișăm cu toată căldura sufletului nostru și că speranța învierii unor zile mai bune pentru învâțători.

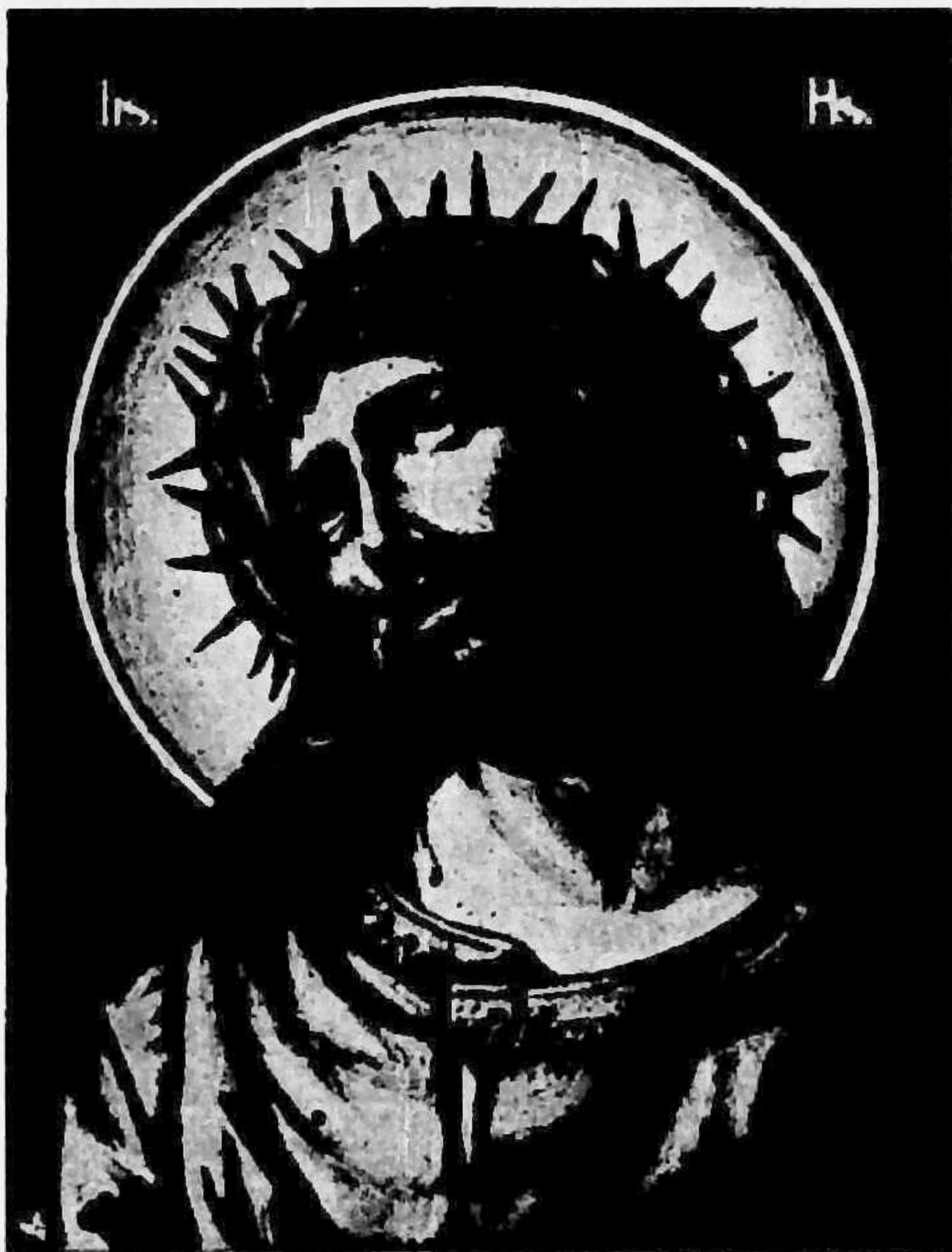
I. G. MAREȘ

TEXTUL COMPECT AL CONDAMNARII LUI ISUS LA MOARTE

In sfânta Scriptură găsim: „Pilat a hotărât să li-se împlinească cererea” —Iudeilor— (Luca 23, 24).

Din stăruința depusă de Pilat, se poate constata f a ț a r n i c i a lui. El

a căutat să impace fărădelegea cu dreptatea, minciuna cu adevărul. In Biblie găsim numai interogatorul Mântuitorului luat de Ana, Caiosa, Irod și Pilat în sala de judecată.

Prin textul ce vor urma, se va vedea că Pilat n'a judecat procesul în fond. Dacă el a declarat —după cum știm— că nu găsește în „EL” nici o vină, atunci pe ce bază a ordonat ca Isus să fie bătut? Nici o lege nu prevede bătaia unui nevinovat.

După ce îl declară fără nici o vină și prin fapta spălării mâinilor, atunci prin ce text de lege romană s'a sprijinit el, ca să ordone răstignirea Mântuitorului?

Iată întrebări ce se pun de peste o mie și nouă sute de ani.

Se spune că s'a găsit din întâmplare —în anul 1509 după Hristos, în orașul Amkula (Italia), într'o piatră dintr'o ladă de fier, în care era o altă ladă de marmură și minnat păstrată, sentința de condamnare la moarte a Mântuitorului. Această sentință, scrisă cu litere ebrești, vechi, a fost tradusă de prima oară și publicată la Constantinople, în anul 1581, pe când era ca patriarh Eremia, care a publicat-o în cartea lui, la 9 Aprilie 1643. A fost tradusă apoi din limba Greacă, în cea Bulgară la 27 Maiu 1875, în orașul Rașciuk și iată-o și în românește:

„În al șaptesprezecile an al domniei lui Tiberiu, Cezar și rege al Romanilor, monarh neluins, anul 201 după Olimpiada și a cincisuta mie dela creștiane. Iar după anul Eoreilor 4174 și anul 93 dela întemeierea Romei. Dela eliberarea din robie Egiptului 580 și dela distrugerea sfintei țări, anul 97. Pe timpul mai marilor din Poporul Roman: Luceii, Sezoni și cărmătorul Iliret—Palistero și pe timpul conducătorului general peste Iudeia Coni Flavia și pe vremea dregătorului asupra Ierusalimului, paternical și înaltul prinț Ponțin Pilat și pe vremea procuratorului asupra Galilei, Ierod, Antipatro și pe vremea marilor arhieriei Ana, Caiafa—Abaso și Meil și comandantul orașului, Ioctero.

„Eu Ponțin Pilat, prinț din Imperiul Roman, în șale înalților prinți, condamn și autentific cu pedeapsa de moarte pe cruce, pe numitul de popor Isus Hristos Nazarineanul, om răscălător contra le-

gilor lui Moise și contra majestății sale Tiberiu, Cezar, rege al Romanilor. Ordon și hotărâsc moartea lui prin răstignirea pe cruce, dimpreună cu alții, după obiceiul celor condamnați din mulțimea poporului, bogat ori sărac, pentru aceea că n'a încetat a face răscoală și pugăba în Iudeia, prin aceea că se face pe sine împărat al Ierusalimului și Fiul lui Dumnezeu și pentru că amenință distrugerea Ierusalimului și a Sfântului Templu și pentru că a îndrăsnit să intre în Ierusalim cu ramuri de fincici, cu mulțime de popor, ca și un rege, intrând în Ierusalim și în Sfântul Templu.

„Însărcinez pe primul meu sutaș (căpitan) Coionito—Corneliu, ca să-L fiină legat în public, în raionul Ierusalimului, bătându-L și îmbrăcându-L cu o manta roșie (purpur) și încoronându-L cu o coroană de spini pe cap și de a-și duce singur crucea pe umeri, spre a servi de exemplu și altora, cum și pentru toți tâlharii. Pentru aceea ordon, ca dimpreună cu El, să i-se ia încă doi tâlhari (criminali) cari să fie scoși prin partea Imborlova, numită acum Andonini, spre a fi răstigniți împreună cu Isus Hristos în public, în locu deosebit (pentru criminali), de numit Calvar (localul sângelui).

„Acel, care va fi răstignit și care va muri, să-i fie lăsat corpul pe cruce pentru sfidarea publicului și pentru toți tâlharii și criminalii. Iar de partea de sus a crucii, să fie scris, pe o placă, în trei limbi înscricția:

„Isus Alun Omlis Iodam” (Ebrește).
„Oico O Nazareos Vasilevs Iudeon” (Grecește).

„Isus Nazareus Rex Iudaeum” (Latinește).

„Ordon ca, niciunul din subalternii mei, după grad și datorie, să nu prezinte a-și împlini cu grabă datoria și să nu se opună osândirii acestuia, care a renunțat de voie bună la credința evrească, ci să se execute întomai, după cum a fost hotărât de mine, infailibilul, după orândaelele legilor regești ale Romanilor.

„Martori ai acestei osânde sunt:

„Din seminția lui Israel: *Ruan, Daniel, Rambinal, Ioachim, Bonican, Rotin, Iotavel.*

„Din partea prinților Romani ai țării: *Lacios, Sicelios și Maximilios.*

„Dintre Farisei: *Barbos, Simion și Bonel.*

„Dintre înalții judecători Romani: *Raban și Mandanis.*

„Dintre marii preoți: *Ruan, Iodus și Bucasalis.*

„Supraveghetorul pentru criminali dintre Iudei: *Batan.*

Ierusalim 23 Martie 4174 dela Creațiune

Multe se pot învăța din acest proces

al judecării și osândirii lui Isus, unde judecătorii au comis cea mai mare nedreptate. Aci, poate găsi orice judecător lumesc de azi, un avertisment, de a nu comite și el nedreptăți, de a nu căuta în fața nimănui, ci de a judeca numai potrivit cu dreptatea. Nu ca Pilat, care, dupăcum am mai spus la început, a căutat să împace fărădelegea cu dreptate și minciuna cu adevărul, dând la cea mai grozavă osândă, pe „Cel mai Nevinovat”.

TRAIAN BARBESCU

Eterna controversă *)

Mihail Lateș revenea mereu cu acelaș refren:

— „Cum vor mai putea trăi laolaltă, Olguța? Nu mi explic..”

Olguța înclina din cap, dar Lateș știa ceva. Il citise pe Freud, de nenumărateori. Avea aerul să

spună că nu Dumnezeu e tatăl omeniței — ci Freud. Explica neînțelegerile din căsnicie cu precepte și judecăți freudiene.

Viața lui însă nu i-o putea explica nimănui. Lateș era convins că dreptatea e de partea lui — cum și de partea lui Grubea. Iar Olguța și cu coana Lucica socotiau că orice juriu cu o judecată dreaptă — le-ar da lor dreptate.

Nu odată erau lăsate să-și justifice argumentele, să le susțină — dar aproape niciodată nu ajungeau la mal... Se înnecau în imperiul confuziunilor și irealităților cerebrale, în mijlocul cărora își duc existența.

Mocofana lui Grubea, o ardeleancă grasă cu o față diformă, cu fuste peste fuste — căși peste căși, — a venit la ora mesei să-i poftescă pentru ora 8 seara. S'au privit între ei — s'au înțeles din ochi — iar mocofana, trecând prin antret în curte, a șuerat la urechea coanei Olguța câteva cuvinte, sfârșind cu o strâmbătură a gurii:

— „Rău face boeroaica noastră. Io io spus — ea pace. Pe disear’.”

Vremea a trecut calmă. O zi de odihnă pentru toți — cu o durată scurtă. La orele 8, soții Lateș trebuiau să fie la familia judehului Grubea.

Până la acea oră, n'au găsit nici un motiv, care ar fi putut să le travestească zina într'o hădă femeie gălcevitoare.

*) Fragment din romanul în manuscris «8+1=4».

Nourii se plimbau pe cer, ca niște apași, ce așteaptă atacul, urmărindu-și individul.

Pe strada principală, bătătorită de gropi, mulțimea forfotea cu aere de gravitate, iar câteva capete fără însemnătate, au salutat din obligație. Fetele dela țară nu obișnuiesc să dea bună ziua, emanciparea lor mergând mai accelerat ca cea a orașencelor.

În stradă plutia un aer de indispoziție.

Până la casa judei, au mers așa cum merg pe stradă doi oameni cari nu se cunosc, dar cari se socotesc gata de luptă, dacă cel care merge în acelaș ritm cu el, ar încerca vreun atac. Cu mâna pe sabie — își conduceau destinele.

La ușă — când soneria și-a sfârșit băzâitul după care avea să urmeze apariția soților, sau unuia dintre soții Grubea — Olguța l'a strâns de mână pe Lateș și cu ochi sticloși, l-a spus:

— „Vezi — nu carecumva să-i faci curte Lucichii — că plec. Barem prietenele mele, le lasă... În târg fă ce vrei”...

Lateș a scrâșnit din dinți — a înțeles că va trebui să fie drastic, să spună totul, să condamne, dar să-l găsească o doză de dreptate Lucichii — fiindcă femeile trebuie să aibă întotdeauna dreptate; dreptate din complezență, dreptate din dorința de a le adula — de a le face mai perverse, mai divine și mai răutăcioase în dragoste și căsnicie.

Lateș și Olguța aveau rolul juraților — dar în acelaș timp trebuiau să-și schimbe rolul, iute — mai iute ca transformiștii — când în cel de acuzator, când în cel de apărător. Roluri amândouă ingrate, căci de atâtea ori ar fi trebuit Lateș să pună întrebarea familiei Grubea:

„Are căsnicia un ideal spiritual spre care tindem, sau în mod firesc ar trebui să trăiescă fără conștiință, ca o anexă a instinctelor trupesti?”

Și ar fi răspuns tot de atâtea ori — poate de o mie de ori mai mult:

„Căsătoria n'are ideal. Idealul e sugrumat de căsătorie, iar instinctele de tot soiul fac imposibilă conviețuirea, fiindcă antagonisme biologice — psihice — hereditare — atavice — iau loc pe primul plan.”

Și ar fi dovedit până la absurd că pentru a exista o căsnicie normală, trebuie ca cei doi conviețuitori să se anormalizeze, adică să se lepede de tot trecutul lor moștenit, căpătat — să calce pe un întreg eșafodaj, clădind o șandramă veselă, mică — cu aspecte de arhitectonică-sufletească lirică, ascunsă sub tragismul formelor.

2+1 nu pot face 3 — ci trebuie imperios să facă 4.

Lateș trăia o existență nouă de câteva clipe. Avea să asculte, să condamne femeia, s'o apere, să-și spună tot amarul; și să-i arate că așa cum e ea, sunt toate, că întotdeauna femeia nu vede ce faci pentru dânsa, dar vede ceace nu faci. Pregătia un rechizitoriu neîntrecut, ceva în genul marilor procese — căci va avea nevoie de o destindere, de o explicare până la evidență — că instituția căsniciei trebuie reformată din toate punctele de vedere, și că sub fardul fericirilor casnice se ascunde o hădă realitate, greoaie, care este veridicul vieții — cerut de convenționalismul ei. Și să mai spună că toate căsătoriile ar face bine să înceapă cu divorțul.

Olguța, zămbitoare ca întotdeauna, avea să rețină din acea seară — poate noui teme de atac, sau poate va înțelege că omul este un leagăn în viața asta, care se balansează la margine de abis. Depinde de nerăbdarea lui, dacă va mai exista sau se va cufunda în noapte...

CATUNUL S'A GĂTIT DE BAL

*Cătunul s'a gătit de bal,
De balul primăverii.
Îi cântă'n vale un caval,
După tipicul cătunal
Și'n plai, vioara serii.*

*Cătunul s'a gătit de bal,
De balul „Invierii”.
Tăcut, sub geana unui deal,
Moș Gheorghe ară cu un cal,
Pe iia primăverii*

*Cătunul s'a gătit de bal,
De balul primăverii.
Îi cântă'n vale un caval,
După tipicul cătunal
Și'n plai, vioara serii.*

IOSIF O. DUMITRESCU

DESPRINDERI DELA SATE

O viață pilduitoare

În Boțești jud. Dâmbovița, s'a stins nu prea demult vrednicul învățător Ilie Stoenușcu, după o activitate rodnică de 42 de ani.

Eră blajin și înzestrat cu darul de a lumina pusderia de mititei, ce umpleau năvalnic, pe fiecare an școala sa. Îi privea cu drag și în seninul feții lui pare că se ceteau vorbele marelui învățător al lumii; „Lăsați pruncii să vie la mine”.

Fiindcă a fost iscusit și fără preget într'ale școlii, foștii săi elevi, ajunși în situații frumoase, poartă în mintea lui icoana bunului învățător și-i binecuvintează numele.

Înțelesese ca activitatea sa săvârșită nu mai între pereții școlii, nu e de ajuns pentru a umi întunerecul celor mulți. Deacea timpul și energia sa, le-a împărțit înțelepțește între gospodărie, școală și treburile obștești.

Îl interesă de aproape starea culturală, morală și economică a satului și lucra cu

dragă inimă la propășirea lui sub acest întreit punct de vedere.

În 1902, înființată în Boțești, banca populară „Amiciția” nu pentru a fi la modă, ci dintr'o adâncă convingere, căci printre hârțile bătrânești îi căzu în mână un act de împrumut din 1878, prin care se pretindea nefericitului debitor 10% dobândă pe lună, adică 120 lei dobândă la sută pe an, plus patru roate de căruță drept binefacere, debitorul fiind rotar.

Multă vreme datoria nu s'a putut stinge și necrestineasca dobândă, a apăsât pe mai multe generații.

Pe vremea înființării băncii populare (1902), acte de felul acesta încă mai împilă plugăria din Boțești și de acest fapt s'a cutremurat firea simțitoare a învățătorului Stoenușcu, și cu toate greutatele ce-i stau în cale, a luat fînță pomenita bancă, biruind

neîncrederea celor îndoiți și interesul cămătarilor.

Băncii înființată de dânsul i-a servit președinte și bun sfătuitor 32 ani, fără întrerupere, timp în care ea s'a tot mărit devenind pârghia de ridicare economică și de înflorire a satului și în alte privințe, căci în jurul băncii și a isvoditorului ei, s'au alăturat și alți fruntași ai satului, cărturari sau săteni de omenie, cari pe lângă rânduelile de bună conducere a băncii, împrăștiu în sat frumoase pilde și îndemnuri bune.

Adunările generale ale acestei bănci s'au ținut totdeauna la prima convocare cu marea majoritate a membrilor și erau așteptate ca niște sărbători ale satului.

Precum se vede, banca sub cărma înțeleptului președinte nu era o zărăfie cu grija de a încasa dobânzi mari, ci un locaș de ușurare al nevoilor și un răspânditor de bune povățuri. Așa se explică că banca micului sat are peste 1 200.000 lei capital social și aproape 300.000 lei depuneri la economie strânși leu cu leu, după îndemnul bunilor conducători, bani ieșiți nu din prisosuri, ci din sclipuire și muncă cu sudori. „Strângeți bani albi pentru zile grele” zicea adeseaori, bunul președinte al băncii.

Legea cea binefăcătoare multora, dar zdrobitoare pentru băncile populare, i-a tulburat sufletul. Nu putea concepe răsturnarea unei stări de lucruri, nici pierderile pricinuite băncii sale, întrucât nu se făcuse vinovat, nici de dobânzi mari, nici de alte greșeli. De aceea se încearcă a stă neclintit în fața valului cotropitor măcar să scape ceva din câte era amenințat.

Când nu era înțeles și ascultat graiul său blajin devenea muștrător mai ales pentru cei luminați, cărora le aminteă zisele Mântuitorului: „Val vouă cărturarilor și fariseilor, cari...”

În adunarea generală din 2 Februarie 1934 după ce potoli mici furturi, recomandă

profetic să domnească pe viitor în bancă duhul înfrățirii. iar acel destoinici să fie chemați a o conduce. Totdeodată recomandă anume persoane cari să intre în consiliul ei

În fața celor recomandați de bătrânul conducător, s'au ridicat alte propuneri. Voința adunării a rămas necunoscută asupra acestui punct, căci înțeleptul președinte, s'a înclinat ușor depe scaunul vremelnic, ca să ocupe altul veșnic și într'o lume mai bună.

Adunarea îngrozită, constată moartea fulgerătoare a celui care 42 de ani s'a străduit pentru binele satului său.

El robul datoriei, a căzut pe brazdă, lucrând pentru binele obștesc.

Nu putea fi o încheiere mai consecventă și mai pilduitoare decât aceasta.

Desprinderea de cele pământești este o lege a firii cari nu cruță pe nimeni și în preajma a 70 de ani, nu este o surprindere.

Totuși moartea învățătorului Ilic Stoenescu, a produs o adâncă mîhnire și părere cei cari l-au cunoscut.

Activitatea lui rostită și isvorită din dorul de a face bine, fără a-l preocupa onorurile și alte răsplătiri, îl face neuitat și imaginea lui va fi pururea încoronată de aureola numelui bun.

Străduințele sale pentru ridicarea satului dau bune sugestii și pot trezi energiile dormitânde.

În materialismul feroce în care ne sbatem, el este un punct luminos prin care se cinstește numele luminătorilor dela sate; totdeodată îi îmbărbătează și le călăuzește pașii spre un ideal măreț: ridicarea neamului, pornind dela sate adică de unde este mai multă nevoie.

Astfel se adeverește zisa cărturarului: ce face satul prin oamenii săi aleși, nu poate face Statul.

LUCA PAUL

fost inspect. g-ral în cooperație și
actual membru în consil. general

IN EI, NE STA SPERANȚA!

Învățătorimea, a fost și este încă, cea mai neglijată categorie de funcționari din țară. Desrobotă și ridicată pe o treaptă mai demnă de menirea ei de către marele Haret, luptând prin reprezentanții ei cei mai de frunte să și cucerească locul cuvenit, a fost îngenunchiată din nou; de rândul acesta, numai materialicește.

De ani întregi ea se sbate, se frământă, se luptă cu cei ce vor să i fure bucata de pâine dela gură. Nu e schimbare de guvern, nu e sesiune parlamentară, nu e un buget nou, care să nu formeze pentru anumiți inși, — Pisani, Corteanu, Argetoianu, etc., — specializați în această materie, prilejul de a venii cu date ce pretind a fi precise, din care să se vadă că: sunt prea multe școli, prea mulți învățători, că lefurile învățătorilor sunt prea mari, că formăm o povară pentru țară și că prin desființarea școalelor și a învățătorilor, țara v'a trăi ca'n sânul lui Avraam.

De multe ori, glasurile acestor cucuvăi trăite în întunericul pricinuit de îngustimea concepțiilor cele au, sunt luate în seamă și nu rare au fost cazurile, când o anumită presă, ce-o credeam mai conștientă de rolul ce ar trebui să-l aibă în opera de luminare și educare a maselor, s'a făcut ecoul acestor păsări de noapte. — Pisani, Corteanu, Argetoianu, etc.

Aceleași glasuri sinistre s'au auzit și de rândul acesta, în jurul noului buget. Au coblît, au venit cu date statistice idiote, au prevestit pieirea țării dacă li se lasă învățătorilor bucata de pâine, dar, totul le-a fost în zadar. Bine ar fi, dacă învinse, s'ar retrage definitiv în podul vreunei case pustii, rămânând în tovără-

șia întunericului și a liliacilor.

De data aceasta, soarta școalei și a învățătorimii a stat în mâna adevăratului părinte iubitor de opera lui, deplin convins că aduce servicii mai întâiu țării, prin susținerea școalei și învățătorimii; a stat în mâna curată a omului ce are ridicat monument nepieritor în inima și sufletul învățătorimii, a stat în mâna adevăratului ministru al școalelor, a d-lui

Dr. C. Angelescu.

Zadarnic s'au ridicat ca niște miasme otrăvitoare dușmanii școalei, zadarnic s'au frământat unii să sdruncine credințele înfipte adânc, în inima marelui salvator al scoatei! Cu o tărie vrednică de adevărat Român, ca un stejar puternic la margine de hotar, a stat streajă neadormită, păzind școala poporului și pe cei ce formează sufletul ei, învățătorii! Ce frământări, ce insistențe, câte rugăminți, câte consilii și audiențe și poate, nici a-

menințările nu vor fi lipsit; dar totul în zadar!

Valurile furioase se spărgeau de pieptul de stâncă; sfldându-le, cărmaciul își mîna barca printre primejdii cu dibăcia celor încercați, luptând cu tăria celor conduși de o puternică credință, ce și urmăresc ținta cu orice riscuri! Dr. C. Angelescu, Ministrul în care și-a pus speranța întreaga învățătorime, care făurește țării viitor mai strălucit și-a ajuns ținta! Scăpați de naufragiu, ceice suntem ai școalei, numai ai ei să fim; cu trupul, cu sufletul, cu întreaga noastră putere de muncă și voință!

Alături de el și'n totdeauna, stă vajnicul apărător veșnic aplecat deasupra patului suferințelor noastre, fie grave, fie mai puțin grave, fie de interes general sau personal; stă neobositul și iubitul

nostru președinte D. V. Țoni.

Cu o putere de muncă excepțională, cu o dragoste frățască, cu o răbdare

de fier, ascultă păsul tuturor, luptă pentru cauza noastră cu râvna celui convins de necazurile noastre; pătruns de dreptatea cauzelor ce le apără, D. V. Țoni este întodeauna și cu toată ființa sa, în slujba durerilor noastre.

Numai cine a urmărit pas cu pas activitatea desfășurată de ani de zile de D. V. Țoni pentru ridicarea școalei și a noastră, cine și-a putut face o idee justă de greutățile ce i-au stat în cale, de munca imensă ce desfășoară, clipă cu clipă, servind când la C. C. Didactic, când la Ministerul Instrucție, s'au în alte atâtea și atâtea locuri unde nevoile noastre îl duc, își poate da seama de ce însemna să avem în slujba cauzelor noastre, un om ca D. V. Țoni.

Dr. C. Angelescu și D. V. Țoni sunt sprijinatorii noștri!

În ei, ne stă speranța!

D. I. Platon-Văcărești

Jocurile copiilor ca element național și ca mijloc pentru cunoașterea individualității

Este notorie, nu numai inclinația, dar identificarea copilului cu jocul; mobilitatea caracteristică, ce începe concomitent cu viața, instinct ce rezidă în însăși natura psiho-fizică a sa. Jocul este în firea insului normal. El ne dătinuiește cu certitudine normalitatea, sănătatea sau anormalitatea, imbecilitatea și convalescența ființelor în devenire, a copiilor. Jocul este un instinct, ca oricare altul, care apare la o anumită epocă și se diversifică în raport cu fazele de dezvoltare ale insului, instinct absolut necesar.

Prin el sunt puse în funcțiune toate forțele vii, — până și cele mai infime și mai subtile, — satisfăcându-se dorințele și nevoile specifice, exercitându-se organismul și virtualitățile psihice ale copilului. E spontan și inerent; el constituie școala cea mai rodnică pentru copil, pentru că aci învață cu poftă, din imbold intern, fără silă și didacticism searbăd. „Jocul trebuie considerat ca o pregătire pentru viața serioasă, ca un exercițiu necesar pentru dezvoltarea și întărirea forțelor naturale, pe care nu le primim dela început — la naștere — sub formă desăvârșită... Nu epoca de copilărie solicită jocul, ci necesitatea jocului — adică a dezvoltării forțelor — impune o epocă a copilăriei” (G. G. Antonescu. Din prob. ped. mod.)

În joc copilul observă, se gândește, imaginează, combină, discernă, hotărăște, acționează, execută, cu un cuvânt, pentru copil constituie o ocupație tot așa de serioasă, de inerentă și imperativă, ca și pentru cel matur o ocupațiune oarecare.

Fiind o necesitate inexorabilă, ar fi o crimă din partea celor care ar căuta să priveze pe copil de acest eficace și natural mijloc vital, de dezvoltare psiho-fizică, în mod fireac și amornic. „Copilul la joc pune toată energia sa fizică, spiritul său de observațiune, de atențiune, de invenție, amorul său propriu, el își satisface astfel trebuința sa de acțiune și cele dintâiu cerințe ale gândirii și voinței (Rousselot P.) trebuința sa de acțiune și cele dintâiu cerințe ale gândirii și voinței” (P. Rousselot).

Legat de însăși viața, jocul are același trecut

și vechime ca și ea, s'a născut, a trăit și a evoluat cu ea, generație de generație, transmitându-se ca orice bun al tradiției și ca însușire ereditară, perpetuându-se și perfecționându-se de alungul veacurilor, simultan cu progresul, cu îmbunătățirea vieții.

Și cum fiecare popor, națiune, dispune de un anumit fel de viață, specific și în raport cu ritmul și stadiul civilizației sale și mediului său, implicit și jocul variază dela o națiune la alta, având imprimat în sine specificul etnic, ba și pe cel regional. Chiar și cele importate de aiurea, prin cine știe ce miracol, care n'au murit, r'au pierit deci, cu certitudine că au fost adaptate, au fost incorporate specificului etnic, încât nu le mai recunoști origina. Jocurile sunt atât de mult adaptate specificului ambiant încât variază, nu numai dela țară la țară, dela regiune la regiune, ci chiar dela un sat la altul. Fiecare sat își are anumite jocuri ale sale, iar când se întâmplă să pătrundă unul din alt sat, cu siguranță că nu-l conservă identic, trebuie să-l adapteze mentalității lui, adăogându-i sau omițându-i ceva care să-l deosebească. Ceeace se întâmplă și cu jocurile naționale ale celor maturi, de altfel, în treacă fie zis.

Jocurile copiilor fac parte integrală din tezaurul nostru ancestral, comoara de veacuri, talismanul ce ne caracterizează: obiceiuri, cântece, jocuri naționale (ca melodie și ca execuție) poezii, snoave, povești, cinilituri, ghicitori, etc., — jocul este destăinuitorul atâtor enigme și caracterizatorul sufletului nostru, al copiilor noștri. Trebuie să i se dea și lui aceeași atenție și importanța cuvenită, intrucât prezintă multă însemnătate pentru noi. Să fi cules piecă cu piesă, înregistrat fidel și cu conștiinciozitate, mai ales că este amenințat să fie dat uitării și înlocuit cu jocurile „oficiale”, cu cele de import și de invazie și în deosebi cu cele promovate de școală.

Multe din aceste jocuri create de copii, de spiritul lor fantezist și inventiv, cu jucării lucrate primitiv, dar de mânuțele lor, — dar pentru care simt un deosebit atașament și-o iubire indistructibilă, — ce admirabil și eficace activism natural

creiator — și nu ca azi în unele case „mari” unde sunt aduse de-agata, pentru care jucării nu simt cînd știe ce atracți — cel mult o curiozitate copilărească, de scurt timp însă — sunt instincte preliminar sau concomitent de versuri, de jocuri, de cuvinte, care de asemenea trebuiesc culese cu sfîntenie.

Cîte stări și fapte psihologice nu stabilesc aceste manifestațiuni ale copilului, stări pe care nimeni nu caută să le înțeleagă și nici să le utilizeze în momentele oportune. Cel mult, știu să le siluiească, să le reprime, părinți și educatori, întrecându-se în erori.

Ca orice secție a folklorului, în complexa căruia se integrează indisolubil, jocul copiilor, în care găsim afirmat specificul nostru național, constituie o mîndrie și-o mărturie de neam. Ele sunt prima creație în sensul intelectual a insului, căci prin joc începe viața și numai după sine urmează ocupația într'adevăr serioasă, productivă.

Cunoașterea și studierea acestui element național, — jocul, creat de ființele în devenire, — copiii, — prezintă un dublu interes: a) ca element național — mărturie și mîndrie de neam — b) ca element, ca mijloc de instrucție, nu numai în sensul că prin sine se realizează o dezvoltare armonică a psihofizicului insului, dar ajută pe factorii educației în cunoașterea individualității elevilor. Prin el ca printr'o fereastră, larg deschisă, răscolim în tezaurul psihic al copiilor și cîntărim potențialul organismului, explorînd și înregistrînd virtualitățile, însușirile, aptitudinile copiilor mențiți educației.

Este cel mai eficace mijloc și mai indispensabil chiar, în studierea psihorganismului elevilor. Fiind o manifestare liberă, spontană, nesupravegheată, necomandată de nimeni, ci de cerințele lor interioare, și cele mai intime dorinți, nevoi ale celui său.

Din diverse puncte de vedere îi putem studia în această spontană, naturală manifestare. Le putem constata astfel: puterea imaginației, a spiritului inventiv, a combinației, — cînd, chiar dacă n'au jucăriile propriu zise, transfigurează orice obiect în jucărie închipuită (fac din scaun: mașini, trenuri, vapoare, ș. a., din covoare: ape, oceane, pajiști, etc.), ca și spiritul de discernămint, descercîndu-se cu măiestrie și luciditate în diferite împrejurări dificile sau disecînd minuțios și cu seriozitate diferite acțiuni, combinații de

moment, etc. Le cîntărim voința, puterea fizică, — îndârjirea cu care perseverează în efectuarea, uneori chiar a acțiunilor ce le depășesc forțele de care dispun. Nici sentimentele, temerările nu rămân ne relevate în această confesiune sinceră și firească: sentimentali unii, reci, Indiferenți alții, obiectivi o parte, subiectivi altă parte, etc. „În joc, copilul își deavăluie pornirile sale firești, înăbușite prin educație, dorințele sale nesatisfăcute, mișcările sale sufletești, căci în joc el poate face și ceea ce în realitate nu-i este permis, fără să fie observat, controlat, fără a-i îngreua conștiința” (Nilly Wolffheim).

Îți explici atâtea curiozități ce îți le prezintă clasa din școala actuală — conglomerat amorf — unde o parte din elevi îți par indolenți, leneși, apatici, cînd unii dintre aceștia nu sunt decît, pur și simplu, inapoiți, bolnavi psihicește, anormali. Aceștia sunt solitari, cît mai în afara comunității celorlalți, nu strigă, nu aleargă, — expansiuni de care sunt legate entuziasmul, plăcerea, efectul întăritor, — și trăiesc în lumea pasivității, conștient unii, inconștient alții.

Nu numai atât, dar în joc se fac și operații de selecționare, după criterii foarte echitabile, promovându-se întotdeauna cei capabili, cei destoinici.

Șefii se bucuă de autoritate, iar subalternii i-ascultă, într'o disciplină liberă, voită și într'o armonie desăvârșită. Cadru social-natural, mijloc eficace de instrucție și educație — fiindcă în joc predomină interesul pentru mișcare și dorința de a realiza ceea ce a început, — criteriu de selecționare justă, element național, de caracterizare și definire sufletească, jocul copiilor merită, nu numai a fi respectat și încurajat, dar să fie cunoscut și luat ca accesoriu în multe ocazii de școală, cînd poate fi de real folos.

Fiind prima treaptă a vieții, școala de ucenicie a copilului, de unde trebuie să pornească nească înarmat și întărit, spre a putea birui toate protivniciile vieții mature, incumbă serioasă atenție și respectul cuvenit.

Sunt prea frecvente cazurile cînd, nu numai că este neglijat și desconsiderat, dar este chiar oprimat, considerat ca o pierdere de timp, ca o epocă lipsită de seriozitate. Profundă eroare și deplorabile urmări.

Se uită că jocul este un stadiu de viață natural și inerent, un instinct vital, din care de-

curge implicit pofta, dorul, înclinația spre muncă de mai târziu. Este prima treaptă de muncă. Pentru copil jocul este o realitate implacabilă, în care se angajează cu tot organismul și sufle-

tul său, cu toată seriozitatea; este lumea lui, lumea veridică și naturală. Și așa trebuie să fie.

FLORIAN STĂNICĂ

GANDURI DE PRIMAVARA

După o lungă și amedă iarnă, zăbăzilele și ghiocăii, mugurii și zarzdrul cu ciucuri de flori, au vestit sosirea primăverii.

Mantla albă de nea ce acoperea pământul și-a schimbat culoare cu țesutul verde al speranței.

Încă nu s'a spălat bine spuma zăpezii, trasă către vitrogele mai îndelung umbrite și pe ogoarele jildivite și plugurile își trag brozda milenară.

Ca și farnicile care les să-și dreagă mușuroiul strivit de crivățul floros al iernii, muncitorii pământului se resfiră pe întinsul câmpiilor rodnice, aruncând sămânța binefăcătoare a plantelor utile, care mai târziu va așterne valuri aurite, stropite cu para macilor și a peticelor rupte din albastrul cerului.

Gândul lui e acum numai la țerind, sari fără el ar rămâne pârtoagă și în locul grâului ar crește pământida, dudăul și scoești.

Numerai munca, „sfântă muncă dela țard”, schimbă totul.—Cine n'a cunoscut-o și n'a avut prilejul să-i guste suferința, acela degeaba a trăit.

Ca un simbol luat, primăvara plugarului poate constitui pentru școală un prilej de muncă în natură, în grădina școlară, unde elevii trebuie să muncească și unde să capete dragostea de mirosul proaspăt al brazdei.

Pe pământul școlii, mîile de copil trebuie să înocșe cum să sape, cum să samene și cum să îngrijească o legumă, o floare, sau un pom.

În țara noastră agricolă, cu binecuvîntatul pământ de roșie, școala primară numai poate susține ca învățământul să se facă numai din vorbărie și din manualul redactat în totul ignoranța cu legile sufletești ale copilului.

În grădina școlară se înlocuiește cartea cu realitatea naturală, vorbele cu activitatea practică.

Vibrând ca o albină, învățătorul va muncii laolaltă cu elevii și va observa cu atenție creșterea misterioasă a plantelor, apropiindu-i mereu de casă n'a avut deslegare, enigma vieții.

Cunoscând măreția naturii, copilul va simți fiorul tainic și sfânt al apropierii de divinitate, se va îndră cu gândul sus către măreția firii, înțelegând mai ușor tot puternicia lui Dumnezeu.

Cîndul de lucrare și îmbundățire a pământului trebuie să pornească dela școală, care e comora de fericire a tuturor, dela învățător care este sufletul ei.

Din școala începătoare a satului, trebuie să pornească îndemnul pentru plantarea pomilor necesari, care sunt amintirea vieții unui popor, a oamenilor mari, ca cea tainică. E vestit bundoară țerul lui Eminescu din grădina Copoului dela Iași, Gorunul lui Horea dela Țebea.

Părul din mijlocul satului leagă amintirile copilăriei lui A. Russo, cu viața de mai târziu.

Drumețul obosit binecuvîntează amintirea celui care a pus o salcie lângă fântâna dela marginea drumului, sub care se odihnește.

Cine n'a simțit plăcerea fermecătoare, stînd sub umbra unui pom înflorit sau o unui stejar secular?

Cine n'a fost îmbătat de parfumul și mirosul plăcut al unei grădini împodobită de pomi înfloriți?

Căldătorul obosit de truda drumului nesfârșit, găsește odihnă și adăpost la umbra pomului înfrunzit, copiii leogănul cel mai plăcut sub umbra nucului din grădina. Iată deci pentru ce idilica muncă a școlarului trebuie să-și păstreze cu sfîntenie seibarea sădării pomilor, ea pe un „Paștele câmpului”.

Sădind arbori, sădim viață și înfrumusețăm cu mîngăeri de ramuri, vasta împărăție e a dărilor.

Cît de mult păcătuiesc acei învățători care nu-și înțeleg locul ce-l pot ocupa în inima copilului și al viitorului om desăvârșit.

Reducând copilului dreptul de a învăța în mijlocul naturii, îi închidem porțile ce-l pot duce către căi alăcute și învățătoare, silindu-i să

merge pe cărarea spinoasă ce-i însângerează sufletul.

Nu prin carte, ci prin muncă în grădina în mijlocul naturii, pregătim pe gospodorul cel harnic, după cum iarși nu prin carte îndrumăm copiii spre morală, ci prin buna purtare a lor cu toate faptele omenești.

Acolo unde nu strălucește ramura vestitoare a anului nou, acolo nu e școală.

În acest scop, gândul nostru, al dăscălimii să fie cât mai apropiat de grădile școlare, cerute de toți marii pedagogi ai omenii. Aci, în mijlocul naturii putem face învățământul activ, practic, întemeiat pe convingeri proprii, cu însușiri puternice asupra copilului.

Restul, ce nu se poate învăța în grădina școlară, se poate învăța în excursiile școlare, unde cunoștințele elevilor se îmbogățesc, se concentrează, se verifică și se înviorază.

Aci se vor încredința elevii de tot ceace au învățat în clasă, câștigând cu aceasta dragostea de mizerul prospect al brazdei, care așteaptă să fie însemănată de ei.

Cu această ocazie, învățătorul cu elevii se vor gândi să strângă și materialul necesar pentru masele școlare.

Grija de a înșcheba acest muzeu, te afundă în ceace n'ai cunoscut niciodată, sufletul naturii.

În felul acesta vom rupe în chip desdovârșit cu indeletnicizita sterpe ale școlii de ieri.

În fața copiilor pe care-i instrui și-i educăm, trebuie să ne gândim întotdeauna a-i hrăni

cu ceace ei au de lipsă în nevoile, tendințele, aspirațiile și idealul lor.

Când învățământul nu este petrițit cu gradul de înțelegere al copilului, sufletul lui este o carte închisă pentru învățător.

Învierea Domnului, odată cu natura plină de flori gingașe care împodobesc mormântul Mântuitorului în Vinerea Mare, să ne fie un prilej de o necontenită aducerea aminte pentru viața noastră ce trebuie să o dăm școlii.

Clopotele învierii să aibă pentru noi un înțeles mai sublim decât cel de până acum.

Glasul lor, în haina nopții, să ne răscolască în suflet răspunderea ce apasă pe umerii sicdrăia dintre noi. Cu cât va fi mai conștientă ideea de participare a celui mai amil dintre noi, la viața școlii reale, cu atât ni se va recunoaște valoarea și rolul important ce-l jucăm în societatea de astăzi.

Trebuie deci să ne valorificăm prin muncă, ceasta fiind drumul ce duce la realizări practice.

Namai astfel se poate face ca școala să fie plină de o atmosferă vie, care trebuie să încurajeze pe copil cu sufletul mlădios și plin de însușiri alese.

Școala, bătrână instituție, nu va mai fi considerată ca o tragedie, ci ca un loc de bucurie, de voie bună, de jericire și dulce mângâiere pentru copil.

I. BUTĂROIU
TÂRGOVIȘTE

P E D E A P S A

PRIVITA DIN PUNCT DE VEDERE PSIHANALITICA

Nu atât noutatea curentului, cât exactitatea teoriilor savantului vienez S. Freud, mi-au sugerat anumite observațiuni de ordin educativ, din care voi încerca să expun câteva.

Și nu întâmplător plec dela principiul psihanalitic care sună astfel: „Copilul vine pe lume cu o sinteză de tendinți; unele, ca instinctul sexual, de agresivitate și de conservare individuală proprii materiei vii, — iar

altele, moștenite”. I²reud.

La copil însă satisfacerea instinctului sexual se produce simultan cu aceia a instinctului de nutriție, de conservare proprie... sexualitatea manifestându-se ca „difuzată” în întregul organism,.. neavându-și încă organele somatice proprii suficient dezvoltate, maturate complet, pentru o elaborare specială a instinctului sexual... și, chiar când și-le va avea, — emoția legată de acest in-

stinct va cuprinde întregul organism.

Adică noul născut, din primele ore va cere satisfacerea instinctului său de nutriție, va fi deci alăptat. În timpul alăptării se va face excitarea mecanică a cavității bucale de către mamelonul mamei sau doicei și prin țâșnirea laptelui cald — va excita întregul organism, dând satisfacție instinctului de conservare.

Concomitet cu aceasta, energia instinctului sexual „difuză” în organism, necanalizată pe căile nediferențiate încă, subinfluența excitației cavității bucale — se va elabora, dând satisfacție și instinctului sexual.

Copilul va percepe această distensiune a energiei instinctului de sexualitate, care nu va produce decât o vagă, o difuză plăcere; căci deși sătul, (laptele îi curge din gură, nu-l mai înghite) totuși va țipa dacă i se va lua — mamelonul din gură; — mama fiind nevoită să-i facă pe plac.

Isomnia copiilor de asemenea de multe ori, are drept cauză o nesatisfacție de ordin sexual;... într’adevăr când sunt neliniștiți, plâng, țipă, nu vor să doarmă, nu vor să sugă, (deoarece sunt sătui) — se vor liniști însă imediat dacă li se vor lăsa mamelonul în gură.

Această fază durează până la vârsta de 7—8 ani după Freud, — numită epoca sexualității infantile, iar de la această vârstă până la pubertate urmează faza sexualității latente, fază în care se pun bazele viitoarei conștiinți morale.

În această fază mama și cei din jurul copilului, (educatorul) vor căuta pe toate căile să desvețe copilul de unele obiceiuri urâte, să-și restrângă libertatea tendințelor lui perverse, — deși mulți părinți trec cu vederea zicând că e copil, — și de tot ceea ce n’are valoare reală, ca: masturbația, manifestările de precocitate sexuală, etc. — cele mai reprimare de moralitatea socială.

Din cele expuse până aici, cred că se poate întrevăde destul de clar, că față de sexualitatea normală a adultului, sexualitatea copilului este perversă.

Despre un individ care-și satisface sexualitatea în felul copilului, zicem că este pervers. E surprinzătoare și nu tocmai ușor de acceptat concepția savantului vienez.

Copilul, simbolul nevinovăției, ia deodată aspectul unui monstru pervers, erotic, lubric sub toate formele.

Meritul lui a fost însă în a observa că acestea pot constitui manifestări ale unui proces evolutiv, normal, ce se efectuează în copilărie.

Dar această energie sexuală se poate descărca și pe cale deviată: musculatură, (prin joc)... cu real folos, căci jocul îl va distra pe copil de la o activitate sexuală autoerotică.

Deci; „la copil satisfacerea instinctului sexual se produce simultan cu instinctul de nutriție și de conservare proprie”.

La școlile unde subsemnatul am funcționat ca învățător, băieții au fost la un loc cu fetele, — adică erau școli mixte. Motiv pentru care mi-a fost destul de ușor să văd deosebirea între atitudinile psihice ale copiilor de ambele sexe, față de diferitele sisteme de instruire.

Mai mult forțat de numărul materiilor pe care trebuia să le predau la un număr de patru clase, școala neavând decât un singur post, iar cursurile le făceam cu toate clasele deodată și pe zile întregi, dădă elevilor lecții, pe care sub presiunea vergilor, îi obligam să le memoreze.

Sunt perfect sincer când spun că rezultatele la care ajunsesem erau dezastruoase. Aveam câțiva elevi, care memorau papagalicește, iar majoritatea, în momentul când m’am desmeticit eu și am observat neeficiența metodei mele, mi-a făcut impresia

că se indobitociseră din cauza fricei, rezultat al pedepselor ce le aplicam.

Refuzau să-mi dea răspunsuri pe care le cunoșteau.

Fundamentalele greșeli ale acestei metode și a celor ce o aplică, pe de o parte constă în a face apel numai la memorie; iar pe de altă parte, a aplica pedepse tuturor elevilor lipsiți de o memorie fidelă.

Ca rezultat al acestei eronate metode am reținut următoarele:

1) Fetele erau la un nivel de cunoștinți mult superioare băeților.

2) În timpul pedepselor corporale ce le aplicam, elevii mei se excitau sexual.

Hotărât lucru că a trebuit să mă pun în concordanță cu noile sisteme, prin care se încearcă fericita apropiere de copil; o conlucrare împreună, astfel ca să-și poată manifesta și el individualitatea, oricât de mică ar părea, astfel ca să-l faci să câștige dragostea de învățatură și mai ales, să-i faci să priceapă ce se cere de la el și cu ce scop.

Aplicând noile metode am căutat să fiu prietenul copiilor, — nu călăul lor, — să-i fac să învețe de drag, — nu de frică.

Nu mică mi-a fost mirarea când am constatat că băeții, școlarii mei, s'au ridicat foarte repede la un nivel cu mult superior fetelor; iar fetele deși sub vechea mea metodă fuseseră la un nivel de cunoștință superior băeților, de data aceasta au rămas cu mult în urmă.

Explicația faptului am dedus-o repede. Fetele nu mai învățau, fiindcă, nu mai era la mijloc factorul frică. După cum vedem, în vechiul sistem unde întrebuițam frica de nula, făcusem din școlarii mei băeți îndărătnici, în sufletul cărora se trezea dorul de răsbunare, pe care neputând-o arunca asupra mea, o proiectau asupra învățământului, pe care îl urau din suflet. Fetele în schimb, „acest material uman care de sute de mii

de ani a fost în continuă sclavie, se simt dezorientate când observă că le lipsește stăpânul sever”. Dr. Vlad.

Privitor la observația II-a, în care spuneam că: „în timpul pedepselor corporale ce le aplicam elevii mei se excitau sexual”, explicația o găsim destăinuită și de Jean-Jackes Rousseau în confesiunile sale. O aflăm și în obiceiurile evului mediu când se flagelau și se excitau în masă.

— „Astfel cataclisme, cutremurele de pământ, grozăviile războaelor, excită sexual și predispun la orgii”. Dr. Vlad.

Elevii mei în timpul când făceam ascultarea lecțiilor, până să le vie rândul, din cauza factorului frică, începeau prin a fi neliniștiți. După aceasta îl cuprhideau o tensiune nervoasă ce se manifesta prin paliditatea feței și răceala mâinilor, în care timp excitația căpăta timbru erotic; ajungând la un moment dat când nu mai aveau nici o răspundere față de eu.

În momentul în care îl întrebam: — „ce lecție ai azi la istorie, Intuție, etc”? În loc de răspuns mulți din ei întindeau palma și dau cu nuiua, refuzând să-mi spună măcar titlul lecției, pe care li știau; însă datorită factorului frică, ce se producea simultan cu satisfacerea instinctului sexual, ce tocmai acum atingea punctul culminant, adică era în însăși momentul elaborării, împiedica copilul să poată răspunde titlul lecției.

Un alt exemplu de frică, în care instinctul sexual luase satisfacție sub o formă mai desăvârșită, prin excitarea mucoasei anorectale (prin trecerea fecalelor) și iată cum:

Unui copil ce păzea vitele, i-a venit gust să fure niște porumb pentru copt. Porumbul fiind păzit de stăpân, copilul este prins după ce acesta încărcase bine sânu l. Atât strigătul cât și apariția stăpânului la o distanță de vre'o 40 m., a făcut imposibilă fuga copilului, care a rămas loculul galbeo

la față și cu ochii mari spre cel ce venea la el, deși ar fi avut destul timp să fugă.

Spre marea lui mirare și a mea, care întâmplător treceau pe acolo, copilul datorită factorului frică, își satisfăcuse instinctul sexual prin excitarea mucoasei anorectale, —prin trecerea fecalelor.— „Emoția legată de acest instinct cuprinde întregul organism”. Freud.

Emoția legată de acest instinct, (de sexualitate) cuprinsese întregul organism, dând satisfacție instinctului de sexualitate prin intermediul unei necesități fiziologice.

Concluziile pedagogice se pot scoate de pe urma pedepselor, —care după cum ați văzut dau naștere factorului frică, sunt demne de reținut de către toți educatorii, căci rezultatele la care poate cineva ajunge de pe urma acestui nefast factor, sunt surprinzătoare.

De pe urma acestei greșite educațiuni, care în mod cu totul categoric va da oameni ce nu vor putea *iubi* nimic în viață, (taină ce poate face omul fericit) nu le rămâne decât să urască totul; iar dacă nu vor putea ură, vor îmbrățișa fără voe factorul frică, care se va proiecta asupra lor, de pe urma căruia vor suferi mai întâi ei, ca și scorpioul de pe urma propriului său venin.

Căci, trei sunt coardele pe care vibrează sufletul omenesc: iubirea, ura și frica. Și coardele care au vibrat cel mai mult în copilărie, tot acelea vor vibra și mai târziu.

Cum să poată iubi copilul a căru-i mamă e veșnic plecată de acasă, lăsându-l pe sea la servitoarelor, care nu găsesc alt mijloc de educație decât factorul frică, alimentându-i în același timp și ura.

Ex. „Fugi că te mănâncă moșu. Vine mama pădurii, etc”...

Nu e tocmai contrariul de cum ar trebui să facă?

Și nu numai atât, căci de îndată ce împlinește vârsta și vine la școală și aici primește în doze poate mult mai mari decât acasă, acest factor, (frică), după cum am arătat, care mai târziu va face din ei niște oameni nefericiți, neputând iubi nimic.

Și atunci mă'ntreb; oare nu tocmai noi suntem aceia și nu tocmai acesta este rostul nostru, în a face să vibreze tocmai coardele, care să facă din copil un român fericit?

VASILE POPESCU

Inv. Văcărești-Băjești

THOMAS MASARYK

Președintele republicii Cehoslovace, Thomas Masaryk a împlinit 85 de ani. Omul care a făcut un Stat, trăește acum ca să-l conducă și să-l întărească. Prelungirea acestei vieți, pentru cei ce nu reduc totul numai la materie, are un rost, asta poate însemna, că nu s'a născut omul care să înlocuiască pe bătrânul președinte. Cei cari vor să explice încălcirea firelor vieții numai prin puterea întâmplării, nu vor înțelege nici odată

povestea vieții lui Thomas Masaryk sau a altor oameni mari. Pentru aceea, o întâmplare fără însemnătate va rămâne faptul, că alt bătrân trăește iarăși peste optzeci de ani ca să predea destinele Germaniei unui Hitler.

Viața acestui mare conducător al poporului Cehoslovac, pornește din cea mai deplină obscuritate, ca să se înalțe în rândul regilor. Ca să fii fecior de vizitiu și să ajungi ca să răstorni

un împărat din dinastia Habsburgilor și să creiezi o țară pe care s-o stăpânești, nu este acesta un basm ?

Străbătând cu mintea șirul vieții lui Thomas Masaryk, auzi parcă sfârșitul fusului pe la urechi și glasul blând al bunicei ce-ți spune povestea cum „a fost odată ca niciodată”.

La Hodonin, pe una din întinsele moșii ale împăratului din Viena, trăiau pela mijlocul secolului trecut, doi tineri soți: el era vizitiu și de neam slovac, iar ea îngrijitoare în curte și de neam ceh. Când tânărul și voinicul slovac își îmbrăca livrea și pornea cu trăsura ca să aducă pe administrator de pe unde era dus, doi ochi blânzi îl petreceau cu privirea. Se luaseră de curând. Ea își aducea aminte că pe vară merseră, ca șerbi ce erau, să ceară voe împăratului care le era stăpân, să-i lase ca să se cunună. Scena înfățișării înaintea împăratului rămasese în mintea ei ca ceva nu tocmai plăcut, iar acum când rămănea singură, visa pentru odrasla ce avea să vină cât de curând, o viață de om cu totul liberă. Gândul acesta i-a călăuzit totdeauna viața ei de mamă.

Se desprimăvara. Puhoele începuseră să curgă. Peste șesul și dealurile din sudul Moraviei, raze calde de soare începuseră să se arate. Tânăra cehă, soția vizitiului dela Hodonin, născu un băeat. Era la 7 Martie 1850. Ii puseră numele Thomas.

Copilul ăsta făcu d'aci 'nainte ocupația de căpetenie a mamei sale. Fu crescut numai în alintări și cântece. Peste grijile zilnice ale vieții ei umilită, femeia aceasta vrendică nutrea speranțe mari pentru feciorul ei. Cineva nevăzut parcă îi tot șoptea într'una, că feciorul acesta cu nume de apotol are să fie odată cineva. Totuși atunci când multă lume venea la castel, micul Thomas era lăsat în părăsire, pentru că mama sa trebuia să alerge în toate părțile: să sprijine hainele oaspeților, să care mâncare la mese și multe alte treburi mai avea de făcut.

Copilul creșcu și fu dat la școală, unde învăță să scrie, să citească și să spună catechismul pe de rost. După asta, ce mai putea face o mamă nevoiașă pentru fiul său ? Inima ei o îndemna să-l învețe carte multă, ca să ajungă și el un „domn” din cei cari trăesc fără să muncească cu brațele. Așa își inchipuise ea pe Thomas încă de mult, dar vai, lucrul acesta era

aproape cu neputință pe atunci... Totuși destinul și-a urmat cursul, rupând zăgazuri, spărgând munți de granit.

Inteligența vie a copilului făcu pe părinți ca să-și rupă pâinea dela gură și tot să dea pe Thomas la școală. Voiau să-l facă învățător, dar n'au isbutit. Și pentru ca să intre în școala normală, se cereau atâtea și atâtea.

Iată dar pe energica mamă a lui Thomas Masaryk silită să-și ducă fiul la Viena, ca să învețe fierăria. Să câștige și el un ban prin muncă cinstită. Și, mai știi, poate se împlinește și visul ei.

Deci pentru prima dată, Thomas Masaryk a călcat în cetatea prea slăvitului împărat ca ucenic la fierărie. Și știe aproape toată lumea, cum se învață și astăzi o meserie și mai ales fierăria! Poate că și pe copilul acesta cu ochii scântecitori și cu figura distinsă, l-a lovit meșterul cu cleștele înroșit. De bine n'a plecat Thomas Masaryk dela fierărie. Ii era dor de casă și într'o bună dimineață și-a luat drumul către Hodonin. Nici purtarea meșterului n'a fost străină de această plecare neașteptată.

Ajuns acasă, tatăl se supără foc, dar mamă-sa îl iartă. După câțva vreme, este dat la un potcovar din Hodonin.

Intr'o dimineață, pe când ucenicul Thomas, feciorul vizitiului depe moșia împăratului, se ducea să ia apă dela fântână, se întâlnește față'n față cu fostul lui învățător.

— Ce faci tu, Thomas ?...

— Fac potcoave! îi răspunse trist băeatul.

— Nu te faci învățător ?

— M'ași fi făcut, dar...

— Vino cu mine !

Și bunul învățător luă d'aci 'nainte pe Thomas Masaryk să-i ajute ca să învețe copiii. Tânărul ucenic văzu că el învățase să facă potcoave, dar uitase cartea și s'a, pucă să învețe cu strășnicie, ca să nu dea de rușine cu copiii dela școală.

Thomas Masaryk avea acum 16 ani.

D'aci începe adevărata viață pentru Thomas. Învățând pe alții, tânărul învățător câștigă poftă să învețe singur cât mai multe. La un bătrân preot, el învață latinește, memorizând un dicționar întreg. Se prezintă la un examen la gimnaziu și pentru că învățase cu temei, este primit. Și astfel feciorul șerbului liberat merge la Brünn ca să învețe să cunoască lumea și să facă

din sufletul său ogor pentru sămânța învățături. Anumite idei sociale se iscaseră în sufletul copilului Thomas, încă de atunci de când văzuse orașul mareț al împăratului. Ca ucenic la fierărie, căscase și el gura după trăsurile luxoase ale nobilimei vieneze, simțise și el jignirea săracului, atunci când vede pe alții huzurind în belșug. Sufletul lui simplu, ieșit din contopirea celor două neamuri ce formează astăzi Statul Cehoslovac, se călise în nevoi întocmai ca fierul, pe care-l bătuse atâta vreme cu ciocanul pe nicovăla din fierărie. Ca bază a învățături, mama lui Thomas Masaryk pusese înțelepciunea proverbelor cehoslovace și farmecul poeziei populare. Încă din frageda copilărie, el se identifică cu aspirațiile și suferințele neamului său.

Pe când era ucenic la potcovărie, Austria avea un război și Prusacii se apropiau de Hodonin. Thomas Masaryk luă o bucată de scândură și scriso citeț pe ea: „Aici e holeră!” În felul acesta, satul a scăpat de jaf.

La Brünn, Masaryk câștigă încrederea unui polițist, care-i dădu sub îngrijire pe fiul său. Feciorul vizitiului trebuia să ajute pe fiul polițistului să-și facă lecțiile și să-l conducă la școală. Ce serios și grav era acest tânăr de 16 ani, încă depe atunci. Polițistul avusese ochi de vultur, atunci când îl alesese și-l lăsase să se apropie de casa lui.

Aci, în jurul acestui om de poliție, Thomas Masaryk cunoscuse de timpuriu unele lucruri cu care trebuia să se ocupe protectorul său. Băeatul acesta tăcut, știa să citească și să înțeleagă multe din cele câteva cuvinte scăpate de polițist. Încă depe atunci începuseră să fiarbă ideile ce avea să dărâme monarhia Habsburgilor. Impeștrită de neamuri ce compunea Austro-ungaria, era apucată de mult de frigurile răsvătirei.

La gimnaziu, unde se învăța și în limba germană și în limba cehă, Masaryk are deasemenea de suferit. Multe bătăi se incingeau câte odată între elevii celor două naționalități. Unele idei ale tânărului Masaryk atrăgeau atenția profesorilor, iar o dragoste a acestuia era gata să-i atragă eliminarea.

În curând plecă împreună cu protectorul său la Viena. Dorința lui arzătoare era ca biruind toate piedicile, să ajungă un om de ispravă. Totuși aci, în metropola austriacă, Masaryk avu

și mai mult de suferit. Printre feciorii de nobili, fiul vizitiului dela Hodonin, era într'una luat în răs. Accentul vorbirii sale de ceh, origina umilă a elevului acesta muncitor și brun, era un prilej continuu de glume răutăcioase. Odată când mama sa, îi aduse de acasă în loc haine noi, unele făcute din uniforma de vizitiu a tatălui, glumele și batjocurile ajunseră la culme. De multe ori, Thomas Masaryk se retrăgea în vr'un colț și plângea în tihnă.

La vârsta de 22 de ani, Thomas Masaryk se găsește la Viena ca studert. Ascultă cu nesăț cursurile celor mai mari profesori. Studiază biologia, fiziologia, dar îl pasionează mai ales filosofia. Se afundă în studiul literaturii clasice și în special pătrunde adânc filosofia lui Platon. Spiritul omului acesta realist, care dealungul vieții sale și-a cântărit așa de bine acțiunile, a adorat pe Platon. Primul său studiu a fost acris despre filosofia lui Platon. Pe el însă, îl interesa mai ales latura socială a acestei filosofii. Gândul lui d'atunci era la neamul oropsit în mijlocul căruia se născuse. Masaryk vroia să afle cărei cauze se datorește faptul, că unele dintre popoare sunt stăpâne, iar altele asuprite, de ce viața neamurilor se aseamănă așa de mult cu a indivizilor în această privință. Pentru ca să afle răspuns întrebărilor ce-l chinuiau trebuia însă să călătorească și lucrul acesta nu-l putea face deocamdată.

Se așează pe muneă și scriso primul său studiu însemnat despre „Sinucidere”. Teza bazată pe statistică și știință exactă, se opune tezei susținute mai de mult de Schopenhauer.

Auzind de fama filosofului Wundt, Masaryk pleacă în Germania, la Lipsca, ca să-l asculte. Aci stătu un an. Era deja doctor în filosofie.

În sala cea mare a universității din Lipsca, Thomas Masaryk vorbi odată tot despre Sinucidere. Atât de frumos zugrăvi tânărul doctor în filosofie viața, atât de documentat vorbi contra sinuciderei, încât la sfârșitul conferinței, un tânăr din mulțime veni și-i căzu la picioare, spuindu-i că l-a salvat. Este ceva lucrul acesta pentru un viitor profesor de morală!

Tot la Lipsca, Masaryk întâlnește pe Charlie Garrique, care venise delu Boston din America ca să studieze muzica în Germania. Ea era descendenta unei familii nobile din Franța. Charlie a fost o femeie, care a avut oarecare influență

asupra vieții lui Thomas Masaryk. Nu se poate plânge actualul președinte al Cehoslovaciei, că n'a fost înțeles de soția sa. Din această căsătorie s'au născut patru copii: doi băieți și două fete.

La 1882, când universitatea din Praga se împărți în două; una cehă și alta germană, Masaryk fu numit profesor universitar. Aci întemeie un centru cultural de primul ordin. Cei dela Viena crezuseră, că numind pe Masaryk la universitatea cehă ca profesor, aveau aci un om d'al lor, care va tempera elanul cehilor. Odată sosit însă la Praga, crezu de datoria sa, ca să devie un adevărat apostol al deșteptării neamului său. Intre blândul profesor Masaryk și studenți, se legă o prietenie neobișnuită până atunci la universitate.

Seara, după asfințitul soarelui, în fața unei mese lungi pe care samovarul își căta cântecul său de steapă, Masaryk înconjurat de discipoli da îndrumări, vorbea cu toți și-i îndemna la muncă. Puse la cale împreună cu studenții publicarea unei enciclopedii, fondă o revistă. Unul dintre acești studenți, pe care profesorul d'atunci l-a ales ca prieten, este și Eduard Beneš, colaboratorul de mai târziu.

În casa lui Masaryk, studenții găseau o inimă bună de om, care ajuta cu ce putea pe cei săraci. Mișcarea lui era, dintr'un început, o mișcare de știință numai. Cu toate că Thomas Masaryk simțea adânc în inimă suferințele poporului său, totuși respectul pentru adevăr, îl puse într'un anumit moment în conflict cu naționaliștii din Praga. Aceștia susțineau existența unor manuscrise cehe, care cuprindeau niște poeme scrise de un scriitor ceh necunoscut în urmă cu sute de ani. Masaryk dovedi că manuscrisele sunt false. Faptul acesta atrase ura tuturor pretenșilor naționaliști. Fu numit trădător, franc-mason, vândut străinilor. De multe ori a fost huiduit și el și soția pe străzile din Praga. O campanie prin presă porni și el se văzu silit să fondeze un ziar și să-și organizeze un partid.

La 1890, Masaryk intră în parlamentul din Viena ca reprezentant al partidului său. Și aci fu apostrofat ca trădător. După doi ani se retrage din viața politică, ca să intre mai târziu cu mai mult curaj.

Acest om iubitor de adevăr, care spunea drept totdeauna și cu orice risc, avu un proces răsunător pentru blasfemie contra lui Dumnezeu.

lezultismul bisericii catolice supărase pe Masaryk, individul cu ideie religioasă așa de înaltă, și în fața studenților inferase strigăc pe reprezentanți lui Dumnezeu pe pământ. Ca un nou Luther, Masaryk arătase unele păcate ale bisericii catolice. Vre-o trei sute de proști îi cerură darea în judecată, dar ieși achitat din fața justiției. Mulțimea care-l aștepta afară, îl aclamă. Mai multe procese i se făcu lui Thomas Masaryk în timpul acesta. El declarase război organizației de Stat și bisericii și forța Statului căuta să-l sugrume, având aparența legalității. La Viena cunoscuse toate slăbiciunile și fărădelegile unui Stat intrat în descompunere.

În 1909, Masaryk se amestică în cheatiunea celor 53 de sârbi, care erau învinuiți de înaltă trădare. În chipul acesta, el atacă o problemă mare luând apărarea tuturor slavilor din monarhia Austroungară.

Mai târziu, împins tot de vocea sângelui, luă parte la procesul desbătut la Zagreb, unde cunoscu o mulțime de ziaristi din apus și în special pe Steed, un mare ziarist englez. Gestul acesta al lui Masaryk îl făcu vestit în toată lumea. Pretutindeni el spunea, că monarhia Habsburgilor s'a servit de documente false contra sârbilor.

Înainte de izbucnirea războiului din 1914, Thomas Masaryk căuta pe orice cale ca să împiedice prăpădul. Fu trimis de Pasici, primul ministru sârb, ca să trateze cu contele Berchtold, să încerce ca să împace lucrurile. Acesta îl privi cam de sus și-i spuse că n'are fonduri ca să-i dea vr'un comision.

Este a doua mare jignire adusă lui Masaryk.

Prima jignire fusese la Budapesta la recepție, când împăratul privindu-l tot așa disprețuitor, îl întrebă:

— Dumneata ești faimosul Masaryk?

— Da, răspunsese ilustrul bărbat. Împăratul îi întoarse spatele în văzul celor ce-l urmau.

Nu se știe ce-a gândit atunci Thomas Masaryk, bătrânul trecut de 60 de ani. Cu tot temperamentul lui cumpănit, nu se poate să nu fi jurat răsbunare.

*

D'aci înainte, viața lui Masaryk intră în perioada de luptă decisivă contra monarhiei. Seara ceasul se plinise vremea și omul care până

parul ce-l aclamă.

Și Făt-Frumos a împins toate piedicele și a făcut și esence socotea toți cu neputință de făcut.

Dar povestea nu se sfârșește aci.

Puternicul împărat s'a dus, Berchtold s'a dus și el cum s'au dus atâția. Iar feciorul slugei dela Hodonin se adăposti prima noapte în pa-

latul regilor Boemiei, ca președinte al Statului Cehoslovac.

În vara trecută, a fost ales pentru a ține oară ca președinte. Despre cele ce-a patut în faptului Masaryk ca șef al Statului, voi scrie dacă va fi nevoie, altădată.

MARIN GH. ILIE

Părțile practice ale legii obligativității învățământului primar.

În izolarea noastră, prin cine știe ce vale sau cotitură de munte, e mare bucurie când simțim doritul și rarul nostru oaspete — «Graiul nostru al Dâmboviței», vine aducându-ne atâtea și atâtea lucruri dorite.

Pentru că acest oaspete, poate să ne spună multe din cele cari ne interesează, îndrăznesc și eu ca prin el să lămuresc cum aș dori să se aplice obligativitatea din noua lege din 1934.

Exact după 10 ani de experimentare, această lege suferă o modificare și din cele mai necesare, care să înlăture unele cerințe ale învățătorimii. E logic, ca legea să se țină în pas cu cerințele și formele de evoluție ale vremii, ale societății, căci știut este că legea nu face reforme ci reformele îi dau vitalitatea existenței ei. Nebizuită pe aceasta, are viață scurtă. Cred deasemenea că noua reformă este cea dorită, nu numai prin faptul că a ținut seamă de lucrurile arătate, dar în mod absolut înainte de a se depune proiectul în parlament, azeziunea Asociației generale — de care s'a ținut seamă, la legiferare, — a fost elaborată cu frământarea și ascultarea ideilor tuturor membrilor din Asociațiile județene. Sigur nu știu dacă a fost chiar așa, dar cred că

s'a avut în vedere și acest lucru

În țara noastră, pe lângă alte multe rele, este și obiceiul acela, că se critică mult și să înlăptuiește puțin. Am vrea să lucrez să nu vorbesc, să nu critic și m-am împiedicat de unele așezăminte legale și implicit trebuie atunci nu să le critic și să le examinez.

Unul din acestea. — cum voiu arăta că încă mai sunt multe — este art. 23 din noua lege. Are partea de progres că îi dă jerpelitului de învățător mai multă răspundere, dar și mai multă autoritate prin aceea că el, aplică sancțiuni, celor cari nu vor vrea să-l asculte pe drumul binelui. Au trebuit 10 ani, ca să se vadă, că degeaba întrebăm orbul cum e lumina, că analfabetul politicianizat și ridicat la rangul de mare comis-st. roste, în comitetul școlar, mai întotdeauna și cam în orice loc, uita și cece este el și cece este învățătorul.

Mal departe articolul spune:

— „Învățătorii sunt obligați să se intereseze personal de CAUZELE pentru cari copiii absentează, să depună toate stăruințele, ca copiii să vină la școală”. Învățătorii au fost vreodată castelani ca să și facă apostolatul său din birou? Este produsul mediului în care trăiește și profe-

senză și nici nu se poate concepe a fi cineva învățător, ca să nu cunoască aceste cauze

Dar dacă el cunoaște cauzele, ce rețetă mântuitoare va avea și va putea să întrebuițeze? Numai sfatul? Bagheta sa magică va fi suficient să tămăduie răul? Acest aliniat are două părți distincte: să cunoască cauzele și să pună toate stăruințele.

Dacă se crede că stăruințele lui sunt suficiente mijloace, ca să se ajungă la frecventare, atunci degeaba mai purtăm rușinea în secol XX-lea, cu amenziile școlare legiferate și deci ele trebuiesc nimicite. Se va spune ele sunt mijloace ultime. Da. Că ele mai sunt încă o necesitate, e că încă mai dăinuiesc în lege; dar așa cum sunt, constituie o încurcătură și pentru învățător și pentru cetățeanul care este învățat a fi stimulat cu astfel de mijloace.

Amenziile nu privesc decât pe cetățenii indolenți, complect incuți, și adesea în ultimul timp indopați cu fel de fel de democratism demagogic. Pentru cei conștienți sigur, stăruințele sunt inutile. Pentru cei conștienți, dar săraci materialicește, stăruințele noastre — de convingere nu fac atât de mult. În fine nu ne închipuim un învățător tiran, un neînțelegător al situației, un om fără conștiința misiunii lui atunci când procedează cu hotărâre la darea amenzilor. Termenele din 15 în 15 zile nu fac altceva — în cazul când legea se aplică în mod normal decât ca delicvenții să fie aduși la școală pela Crăciun și atunci acești copii sunt cei mai nesimpatici învățătorului — cu nimic vinovați sărmanii. Ei constituiesc junghiurile clasei și încă un motiv de neurastenizare pentru bietul învățător, aglomerat de numărul copiilor și al claselor. Aceasta numai din logica de a ne purta binișor,

mălăeț cu Majestatea sa cetățeanul. Epocile de progres cultural ale poporului nostru, au fost acelea, când n'am avut o criză de autoritate, când cuvântul Lege era sfânt și când ea a fost și s'a aplicat cu toată rigoarea. Ne-am jucat de a libertatea și-am căzut în libertinaj. Pentru că poporul Român, abia mai zărește la capătul drumului destul de lung ale emulației, pe popoarele înaintașe; nu este vreme de pierdut, până el va vedea necesitatea școlii, ca să vină din dragoste la ea. Deaceea trebuie obișnuit cu o zi severă, precisă, mult dorită, peste care în mod sigur nu se poate trece, a deschiderii cursurilor. Cei cari nu răspund la aceasta la sfârșitul săptămânii să și fie amendați. Cea mai drastică și rapidă lege — cu concursul tuturor factorilor din acest stat să fie legea școlară în termen de 5 zile, perceptorul să-și fi făcut nu formele de birou, ci la domiciliul delicventului, încasarea amenzii sau ridicarea lucrurilor echivalente sumei. După acest iureș, îi mai rămân 2—3 zile libere de reflectat delicventului. Cel care a plătit amenda și încă continuă a absentă, la începutul săptămânii a treia i se aplică gradul al doilea, cu prețui întregii zile de lucru socotindu-se dela începutul cursurilor, așa că în cel mult 25 zile, e imposibil ca și pe aceștia să nu-i avem în clasă, dat fiindcă nu prea este cetățeanul român așa de dârz în a nu respecta o lege. Dar când ea însăși îi incurajează aceasta, are și el timp să facă acest joc neplăcut nici lui mai târziu, nici nouă ca neam. Nu numai acesta este singurul mijloc. Totuși este cel mai eficace în vremea de azi. Altele poate le vom discuta altădată, precum și pe celelalte articole din noua lege care ne interesează.

I. N. COJANU
Moroeni

INVAȚATORUL BUICA MATEESCU (+) 1916*)

(MATEI ANGHEL)

Ca o datorie de actualitate, ce se impune generației noastre potrivit timpurilor, este cinstitirea înaintașilor și slăvirea amintirii aceluia, care prin cinstea, abnegațiunea și devotamentul lor, au ridicat din valurile vremii Român a întregită. Plaiurile legendare ale acestui pământ au așezat toate câte o cărămidă la zidirea acestui edificiu, prin eroii ce au trimis. Printre cei care au ilustrat văile Dâmboviței, a fost înălțătorul Buică Mateescu.

Născut într'o colibă dintr'un pâlce răslețit, din părinți modești ca situație materială dar respectabili în ceea ce privește caracterul, copilărește într'o regiune puțin pitorească a Mogoșeștilor. Urmează cursurile unui gimnaziu patru ani de zile, după care timp trece la șc. normală din C. Lung, unde își termină noua carieră încununat de multe speranțe. Intră pentru câțva timp în societatea intelectualilor din comuna Lucieni, ca pe urmă să fie numit învățător în com. Arsuri. Trece apoi în com. Recea, R, Vâlcea. De aci e transferat în com. Mislea.*)

Aici se afirmă ca un eminent dascăl, ca o personalitate în mijlocul aceluia ce l-au fost odrasle. Ajungând la vârsta când toți trebuie să-și urzească viitorul, se unește sub sceptrul voinței supreme în 1914, cu o fică de plugar din comuna Căpșuna, cu care își împărtășește în mod pacinic bucuriile, durerile și grijile, până în 1916, 15 August, când glasul goarnelor vibrânde anunțau în plin vuet clipă solemnă a ultimului adio.

Plecat, lasă fără ghid în prăpăstioasele văi ale Cobiei o pleiadă de 30 mici copilași, cărora timp de un an de zile le turnase cleștarul românesc în suflet, lasă o soție în vâltoarea tinereții să privească în calea unicului ei sprijin sufletesc; lasă o fică abia urzită, să dăinuiască meleagurile tatălui său nouă ani de zile.

*) Mislea de azi intra pe-atunci în Com. Căpșuna

*) Buică Mateescu este înscris în actele sale Anghel Matei

Înrolat în reg. 22 inf. comp. X pl. III, (istoricul reg. III Dorobanți 22 Inf. călătorește în anturajul semenilor săi către Transilvania, unde prin mijlocul lunii Septembrie 1916 intră pe poziție în văile Oltului în preajma comunei Barany-Kut-Moha, într'un amurg de seară. Tocmai cum sfârșitul zilei își picura clipă cu clipă apusul, asemenea nădejdiile și așperanțele acestui erou, se irosiau pentru totdeauna.

Intrat în iureșul luptei la baionetă, urma îi este pierdută deapururi.

Dar amintirea lui n'a plecat dintre noi cu pământescui trup. Ea înviază astăzi în școala ce-a păstorit din com. Căpșuna, printr'un voinic mândru ce stă să vorbească din părete. E singura recunoștință pe care a putut-o aduce cercul cultural „Cobia”, cu aportul material al familiei ce-a lăsat în urmă și cu insistența învățătorului Stan Săvulescu, omul ce-a fost sortit să ducă mai departe flacăra aprinsă de sufletul eroului necunoscut.

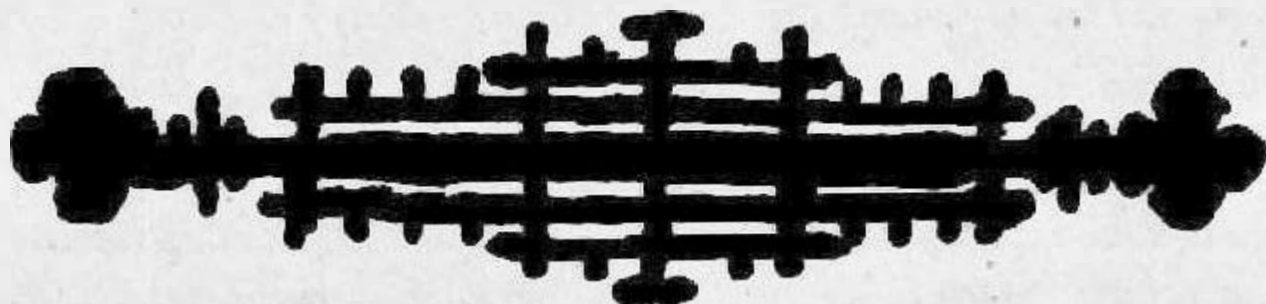
De-acum înainte defila-vor pe sub ale sale priviri zeci și sute de generații ce trec grăbite să-l urmeze.

Tu călătorule, dacă fericirea îți va îndrepta calea către văile pe unde adinloară se desfătau domni, în aerul sănătos al pădurilor, în murmurul sunător al isvoarelor, în trilurile privighetorilor și dacă îți vei călători pașii către ctitoria lui Radu Paisie*), odihneșteți privirile pe numele Lt. erau Buică Mateescu, săpat în piatră fără viață a recunoștinții urmașilor.

NICOLAE D. PATRAȘCU

Inv. Ghtorghitești-Cobia

*) Ctitoria lui Radu Paisie este mănăstirea «Mislea» (schitul Cobia).

TR. BELCESCU**RECENZIA**

„Psihologia copilului de oraș

Dacă în ceace privește pedagogia teoretică avem oarecare lucrări, care ne fac cinste, nu tot așa se prezintă latura cealaltă: cercetările practice originale, unde abia putem semna câteva. Și tocmai acestea ne ar trebui, căci ele singure ne-ar evidenția cert și fidel, potențialul psihic al elevilor noștri și în ce măsură se pot adapta și aplica metodele și formele de învățământ importate de aiurea.

Se agită și se relevă de toți însemnătatea cunoașterii individualității școlarului român, dar prea puțin sunt comunicările de cercetări practice. Se complac prea mult spiritele în teorie, bogatizând și deformând atâtea principii și deziderate eficiente la origine, dar rari sunt exemplarele care să se agațe de cercetări asidue, în luptă cu realitatea — ce nu trebuie neglijată nici-o clipă — spre a ne demonstra ce și cât se poate aplica și adapta din dezideratele teoriei de aiurea.

Către această latură indispensabilă trebuiesc îndreptate spiritele învățătorilor noștri, căci învățătorii sunt în contact cu principiile pedagogice și cu terenul de aplicat, copilul; ei fac experimentări cotidiene, izbîndu-se de realitate la fiecare pas și de la ei s'așteaptă sugestiile de ordin practic.

În această sterilitate lămeritabilă, este cu atât mai bine venită și mai laudabilă apariția cărții: «Psihologia copilului de oraș», al cărei autor, d-l Tr. Belcescu, este un asiduu și nelntrecut cercetător practic ce nu se găsește la primii pași, întrucât ne a mai dat acum câțiva ani câteva sugestii interesante, tot cu caracter practic, comunicându-ne experimentările sale: «Înjăptuiri în domeniul șc. actine», tot pe atât de prețioase ca și cele prezente.

Nu găsim de loc exagerată aserțiunea că în crearea aceasta, ruptă din realitate, unică în felul ei, — întrucât printr'un fin spirit de observație și-o judicioasă interpretare, a disecat minușios și pe toate laturile sufletul copilului de oraș, în complexa lui manifestare, în realitățile vieții: școală, natură, societate, — constituie un îndreptar demn de a fi utilizat, nu numai de învățători, ci și de

toate competențele, ce se preocupă de problema educației și instrucției și care n'au posibilitatea cercetării și cunoașterii sufletului copilului în viața școlară și neșcolară.

Identificat cu școala și cu principiile ce o definesc, iubind până la paroxism această ființă în devenire — copilul — d. Tr. Belcescu și-a închinat orice clipă acestor mari și sacre probleme; educația, bazată pe tot ce are insul mai al său: individualitatea sa. A rupt carapacea ce învălne sufletele nevinovate ale copișilor și prin multiple căi și mijloace, anchete psihice și pedagogice, compuneri libere, discuții de orice natură, amintiri și confesiuni din viața lor intimă, a pătruns în chilia enigmaticului lor suflet, explorând cu finețe și pricepere filonul de aur al acestor săcăminte omnești, sufletul.

A căutat să știe gândurile, sentimentele, felul de manifestare al copilului în mediul familial, ca și în cel social, unde intră în contact cu diferite ființe, obiecte, acțiuni, obstacole, etc. Toate atitudinile acestea a știut să le prindă subtil și fidel, ca unul ce este versat în acest fel de glagase învestigări.

Concepția copilului în fața diferitelor realități și irealități, în fața vieții în genere, în complexa ei afirmare, în fața naturii, precum și folklorul acestei ființe, sunt relatate cu prisosință în acest original și interesant volum. Atitudinea și impresiile sale față de anotimpurile anului, nedumeririle și explicațiile în fața morții, strigoilor, noștii, dracilor, ingerilor, concepția despre eroii poveștilor, ai superstițiilor, despre jocurile în care se angajează, etc.

Singură prezentarea capitulelor aceste lucrări ne scutește de orice alt comentariu: a) Copilul de oraș în mediul familial și social; b) Pagini din viața copilului de oraș; c) Concepția copilului de oraș despre Moș-Crăciun; d) Ce sunt poveștile pentru copilul de oraș; e) Copilul de oraș sub vraja anotimpurilor; f) De vorbă cu copiii de oraș; g) Folklorul copilului de oraș; h) Compuneri libere; i) Anchete în lumea copiilor de oraș și j)

lucrare, din care se pot culege o sumedenie de sugestii practice.

Reese clar că autorul a căutat prin prea interesanta sa lucrare să documenteze plausibil cât de lăturălnică este școala noastră, cât de depărtată este de realitatea vie, de sufletul copilășului, pe care-l silește în mod barbar și-l deformează prin procedee eronate. Este alarma sinceră și îndreptățită a realității care implică noi metode de învățământ, adecvate și adaptate acestei entități: sufletul copilului român.

Pledează fidel și documentat pentru neapărata cunoaștere a acestui suflet și pentru convingerea pe care trebuie s'o aibă orice părinte și educator, că fiindă aceste în devenire copilul, trebuie înțeleasă în sensul jreământului eului său și tratat în consecință.

Materialului acestuia atât de prețios, autorul i-a adecvat o formă de expunere impecabilă, un

colorit literar, cum rar se întâlnește în acest domeniu. Mireasma psihică, documentația logică, oxuberantă și originală, precum și sugestiile ce se desprind din această lucrare, fac din ea un eveniment ce face cinste deosebită—numai accentues autorului — învățătorimei române, care se poate mândri cu asemenea exemplar de elită

Fie ca numeroasele sugestii ce pornesc din opul acesta să germineze în sufletul altor învățători, dorința și îndemnul de cercetări noi și ample în acest sens, pentru ca să se poată ajunge la cunoașterea sufletului școlarului român.

A încerca să aduc laude autorului ar fi o culezanță superfluă, este prea mare aportul adus de D-sa, față de umilele-mi gratificări.

Florian Stănică

CE MATERIAL INTUITIV ÎNTREBUINȚAM LA GEOGRAFIE?

Geografia, este obiectul de învățământ ce dă cunoștințe despre natură și societate. Ea, ne facem să înțeleg legătura trainică dintre mediu și om, cum și influențele reciproce dintre om și mediu.

În școala primară, geografia îndeplinește un îndoit scop: formal, și material. Învățătorul ce voiește să facă din geografie un obiect plăcut, educativ și instructiv, trebuie să țină seamă de cele mai noi metode și să utilizeze cele mai educative și intuitive mijloace.

Că trebuie să pornim dela cunoscut la necunoscut, dela apropiat la depărtat, dela ușor la greu, o știm cu toții. O știm cu toții, dar nu toți folosim aceste principii așa cum ar trebui și nu uzităm toate mijloacele ce ne stau la îndemână —cu puțină bună voință— și care ne duc la realizarea acestor principii. Credeți că e de ajuns, ca am satisfăcut aceste principii, dacă, spre exemplu la clasa II, am pornit dela casa părintească —dela cunoscut— și ne-am lărgit cercul de cunoștințe asupra satului asupra comunei și apoi asupra județului, —la necunoscut— dar ne-am folosit numai de carte? Sau, să zicem că am făcut excursiile, schițele și hărțile posibile? Nu! La geografie trebuiesc uzitate toate mijloacele posibile. Și unul dintre cele mai

excelente mijloace, care pune întreaga ființă psiho-fizică a copilului la contribuție, e modelajul. Modelarea casei părintești cu vecinătățile, a școlii, a satului, comunei, plășii, județului. Câtă greutate este a face pe copii să înțeleagă varietatea formelor terenului, legătura ce există între aceste forme și căile de comunicație și așezările omenești, cursurile apelor, influențele lor, atunci când folosești numai cartea, harta și puținele cunoștințe reale căpătate în excursiile Prin hărțile lucrate în modelaj, unde copilul poate vedea legătura între cele învățate din carte și cele ce creează însuși mâna sa, putem să-i dăm cunoștințe clare, să-i restrângem cercul imaginației —foarte vagabondă— mai aproape de verosimil și să-l educăm.

Deace, salutăm cu multă bucurie apariția hărții în relief a județului Dâmbovița, lucrată de colegii S. Bucșeneanu și I. Butăroiu dela Școala Nr. 1 din Târgoviște, care prin execuția excelentă, coloratul viu, proporția matematică a altitudinii și varietatea solului, fac din ea cel mai bun mijloc de învățământ. Costul numai de 400 lei, o pune la îndemână tuturor comitetelor școlare conștiente de însemnătatea materialului didactic.

P. I. D.

Dela „Cercul de Studii” al învățătorilor din Târgoviște

Programul de activitate până la finele anului școlar

- JOI 9 MAI ORA 5** — 1) *Cercetarea memoriei cu metoda testelor*
D-nii: T. Furtună—Valea Voevozilor
 N. Bănulescu—Viforâta
- 2) *Cercetarea imaginației cu metoda testelor*
D-nul: Iosif Dumitrescu—Târgoviște
D-na: Cornelia Baravachi—Târgoviște
- JOI 16 MAI ORA 5** — 1) *Cercetarea spiritului de observație cu metoda testelor*
D-nul: Preda Iamandl—Ulmi
D-na: V. Gaal—Târgoviște
- JOI 23 MAI ORA 5** — 1) *Cercetarea Judecării și a raționamentului*
cu metoda testelor
D-nul: M. Ciurezu—Fieni
- JOI 30 MAI ORA 5** — 1) *Cercetarea inteligenței naturale cu metoda testelor*
D-nul: Alex. Platon—Târgoviște
- 2) *Etalonarea scării metrice Binett Simon*
D-nul: Grig. Mărgulescu Rev. Școlar
- JOI 6 IUNE ORA 5** — 1) *Cercetarea subconștientului prin metoda psihionolitică*
D-na: Lilica Stan—Târgoviște
D-nul: D. I. Platon—Văcărești
- JOI 13 IUNE ORA 5** — 1) *Metoda fișelor individuale și cercetarea Individualității*
D-nul: I. Butăroiu—Târgoviște
- 2) *Capitalismul în Știință.*
D-nul: N. Ionescu—Herolu

Proces-Verbal

Astăzi 28 Martie 1935

Subsemnații cenzori ai asociației învățătorilor din jud. Dâmbovița, ne amintim astăzi la sediul asociației, spre a redacta raportul general al activității asociației, în cursul anului 1934, pe care-l expunem mai jos.

Domnilor Membri,

Potrivit mandatului ce ni s'a încredințat de adunarea generală din 29 Octombrie 1933, am căutat să ne facem datoria conștiincios, pentru ca la sfârșitul anului, să putem expune o situație clară a asociației atât din punct de vedere al misiunii fondurilor, cât și activitatea morală culturală.

Pentru aceste am făcut în cursul anului șase verificări, constatând în general cele ce urmează :

Totalul încasărilor, până la 31 Decembrie 1934, a fost :

de lei 236.733

Totalul plăților idem, idem a fost de lei 207.216

Sold rezultat la 31 Dec. 29.517

1) Cheltuelile au fost făcute cu respectarea regulilor de contabilitate și conf. prevederilor bugetare și încasărilor pe fonduri.

2) Nu s'au mai amestecat veniturile cu destinație specială, (ex. Graiul Dâmboviței, Școala și Viața) cu veniturile ordinare din cari s'au făcut cheltueli ordinare.

3) Prin buna conducere a actualului comitet s'a putut procura mobilier propriu al asociației și o bibliotecă cu un număr de 150 volume în valoare de 11.000 lei, care a fost foarte bine primită de domni colegi, dovada făcându-se prin numărul mare de cetitori.

Pentru prima dată s'a încheiat un

bilanț al asociației în care se poate vedea activul și pasivul ei, de care ați luat cunoștință prin darea de seamă.

Bugetul de venituri și cheltueli al anului 1935, s'a făcut de comitet reprezentând, la venituri și cheltueli, suma de lei 152 000 lei. Așa cum a fost întocmit, ne perțimem a-l propune pentru aprobare adunării generale, socotind că a fost chibzuit întocmit.

Deficitele, constatate în trecuta gestiune, au fost aplanate în favoarea asociației cu fostul casier „Titu Nițescu”, așa cum se specifică în darea de seamă a comitetului.

Intru'cât asociația, merge spre progres, și rostul ei este de a veni în ajutorul învățătorilor, în orice moment și mai ales în cazuri de nenorociri neprevăzute, propunem ca asociația noastră să-si lărgească activitatea, formând o secție de ajutor mutual în caz de moarte a câte unui membru al C. D., spre a i fi ferită familia de umilințe, din lipsă de mijloace bănești. Modalitatea se va hotărâ în adunare.

Ca încheere, nu ne putem reține, făcându-ne datoria pe deplin, fără a aduce mulțumiri comitetului de felul cum a condus asociația și mai ales d-lui Andreescu Manga, care în calitate de casier a introdus contabilitate regulată în administrarea averii asociației, lucrând din greu cu răbdare și pricepere, fiind exemplu pentru cei ce după d-sa, vor mai conduce această grea însărcinare.

Prim-cenzor, C. M. Ștefănescu.

Cenzori : } Gh. Marinescu
 } D. I. Platon-Văcărești

Soc. „Caritatea” pentru ajutorul Elevilor săraci din Județul Dâmbovița

Convocare,

In conf. cu art. 33 din statutele societății „Caritatea”, membrii acestei societăți sunt convocați în adunare generală, în ziua de 3 Mai 1935, orele 10 a. m., în localul școlii Nr. 1 băieți.

ORDINEA DE ZI ESTE URMĂTOAREA:

1) Darea de seamă despre mersul soc. pe anul 1934.

2) Proiectul de buget pe anul 1935

3) Alegerea cenzorilor.

4) Diferite chestiuni în interesul societății.

Președinte, Gh. M. Ionescu.

SOCIETATEA „CARITATEA”

Situația de Casă

LA 31 DECEMBRIE 1934

Nr. cor.	INCASĂRI	LEI	Nr. cor.	PLAȚI	LEI
1	Soldul anului precedent	1.590 —	1	Remiză pe 1933	285 —
2	Mize dela societari	7 300 —	2	Cheltueli generale	849 —
3	Cup. fond. gen.	2 704 50			
4	Fond. Aurelia și B Ionescu	342 50			
	Total încasări	11.937 —			
				Total plăți	1.134 —
				Sold numerar	10.803 —
				Total general	11.937 —

Președinte, Gh. M. Ionescu

Casier, S. Bucșeneanu.

Balanța de Verificare

LA 31 DECEMBRIE 1934

Nr. cor.	CONTURILE	Fol. masa.	SOLDURI			
			DEBIT	CREDIT		
1	Casa	1	11.937	1134	10.803	
2	Mobilier	4	21940		21940	
3	Efecte Publice Fond General	8	43.10543		43 10543	
4	Ef. Pub. Fond Gen. Aurelia și B. I.	54	26.130		26.130	
5	Depuneri Banca Sf. Ilie	11	17 000		17.000	
6	Depuneri Banca Albina	12	8 000		8 000	
7	Fond de Rezervă	13		52.24150		52.24150
8	„ pentru Bursă	16		11.51652		11 51652
9	„ pentru Mobilier	19		8.761—		8.761—
10	„ disp pt. ajutoare	21		1 08356		1.08356
11	„ pentru local	24		7.67175		7.67175
12	„ pentru internat	26		16.860—		16.860—
13	„ pentru remiză	28	285—	285—		
14	„ Virginia și Mihăilescu	30		22425		22425
15	Mize dela societari	32		7.300—		7 300—
16	Cupoane	36		2.70450		2.70450
17	Cheltueli generale	46	849—		849—	
18	Depuneri Federală	50	26.000		26.000	
19	Fond Aurelia și B. Ionescu	52		27.74375		27.74375
20	Depuneri Banca Invățătorilor	56	4.000		4.000	
	Totaluri		13752583	13752583	13610683	13610683

BILANȚ**ACTIV****LA 31 DECEMBRIE 1934****PASIV**

1	Casa sold numerar	10.802—	1	Fond de rezervă	53.526 50
2	Mobilier	219 40	2	„ pentru burse	11.516 52
3	Ef. publice fond general	43.105 43	3	„ pentru mobilier	8.761 —
4	Ef. publice fond Aurelia și B. Ionescu	26.130 —	4	„ dis. pt. ajutoare	7.500 06
5	Depuneri Banca Sf. Ilie	17.000 —	5	„ pentru local	7.971 75
6	Depuneri Banca Albina	8.000 —	6	„ pentru internat	17.360 —
7	Depuneri Federala D-vița	26.000 —	7	„ pentru remiză	654 —
8	Depuneri Banca Invăț	4.000 —	8	„ Virg. și I. Mihailescu	224 —
			9	„ Aurelia și B. Ionescu	37.743 75
			10		
	Total Lei	135.257 83		Total Lei	135.257 83

PROFIT ȘI PIERDERI**DEBIT****LA 31 DECEMBRIE 1934****CREDIT**

1	Cheltuieli generale	849 —	1	Fond disp. din 1933	1.083 56
2	Cota fond rezervă	1.285 —	2	Mize dela soc.	7.300 —
3	Cota fond local	300 —	3	Cupoane la ef. publice	2.704 50
4	Cota fond internat	500 —			
5	Fond remiză	654 —			
6	Fond Disp. pt. ajutoare	7.500 —			
	Total debit	11.088 06		Total credit	11.088 06

Președinte, **G.H. M. IONESCU**Casier, **S. Bucșeneanu**

„Armonia”

Soc. Cooperativă pentru aprovizionare
și desfășurare a învățătorilor din
jud. Dâmbovița

No. 14.

Târgoviște, 24 Aprilie 1935

Convocare

În conformitate cu dispozițiunile art. 40 din statut și potrivit hotărârii consiliului de administrație din ședința dela 21 Martie 1935 se aduce la cunoștința membrilor Cooperativei „Armonia” din comuna Târgoviște județul Dâmbovița că sunt convocați în Adunare generală ordinară în ziua de 26 Mai 1935 ora 10 în localul Școlii No. 2 de băieți din Târgoviște, pentru a discuta și hotărâ asupra chestiunilor prevăzute în ordinea de zi. Dacă în această zi nu se va putea întruni majoritatea membrilor cum prevede art. 46 din statut, ședința Adunării Generale se va amâna pentru ziua de 2 Iunie 1935 orele 10, în același local cu același ordine de zi și când se va ține cu ori câți membrii vor fi prezenți.

Bilanțul, contul de profit și pierderi, partida fiecărui societar și registrele de contabilitate se vor vedea de d-nii membrii conform art. 44 din statut, chiar de acum în localul Băncii Învățătorilor, în orice zi, orele de birou.

Ordinea de zi este următoarea :

1. — Constituirea biroului și constatarea membrilor prezenți ;
2. — Darea de seamă a Consiliului de Administrație asupra mersului operațiunilor cooperativei dela înființare până la 31 Dec. 1934.
3. — Raportul comisiei cenzorilor.

4. — Aprobarea bilanșului și contului de Profit și Pierderi, împărțirea beneficiului și descărcarea Consiliului de gestiunea sa pe anul 1933 și 1934.

5. — Suma maximă până la care coop. se poate împrumuta.

6. — Să se ia cunoștință de obligațiunile contractate de cooperativă.

7. — Aprobarea bugetului pe anul 1935.

8. — Ratificarea înscrierii coop. ca membră la Federația Dâmbovița și la Banca Centrală Cooperativă.

9. — Desemnarea persoanelor care să reprezinte cooperativa în adunările generale ale Federației, B. C. C. și Uniunea „Muntenia”.

10. — Alegerea a 4 membrii în Consiliul de Administrație în locul d-ilor Gh. Marinescu-Odobestli, Alex. C. Luca, Grig. Mărgulescu și N. Ionescu Heroiu.

11. — Alegerea a trei cenzori și 3 supleanți.

12. — Ratificarea contractului și convenției făcute cu d. D. Rotaru.

13. — Diverse.

Voturile adunării generale se fac prin ridicare de mâini afară de cazul când o cinclime din numărul de membrii prezenți va cere votul secret conform art. 47 din statute.

Deciziunile luate de Adunarea generală în limitele actului constitutiv, statutelor și legii, sunt obligatorii pentru toți societarii.

Nici un societar nu poate avea mai mult decât un singur vot oricare ar fi părțile sociale subscrise.

Cel absent va fi reprezentat prin un mandatar societar, prin delegație scrisă. Femeile măritate pot fi reprezentate de soții lor fără mandat scris.

Președinte, **Nicolae Ionescu Heroiu**

Contabil, **Theodor St. Oțelea**

TUTUROR LE ZICEM:

**„HRISTOS
A INVIAT”**

Sărbători fericite!

**Articole pentru numărul depe Mai se primesc până
la 15 Mai a. c.**

Cărțile citite înapoiți-le bibliotecii.

**Rețineți data de 3 Mai, când avem adunarea gene-
rală a Asociației.**

**Colegii ce eventual nu primesc revista să ne comu-
nice imediat.**

